

Pos màtome GRIKO

Μάρτιος 2013/Marzo 2013/March 2013

Γκρίκο: Ποια είναι η Γκρίκο;

Η Γκρίκο είναι μία μειονοτική γλώσσα που μιλιέται μέχρι σήμερα σε μία από τις δύο ελληνικές γλωσσικές νησίδες της Νότιας Ιταλίας, στην ευρύτερη περιοχή της Σαλεντινής Ελλάδας, στη Νότια Απουλία. Περιλαμβάνει δωρικές λέξεις, οι οποίες μαρτυρούν την αρχαία της προέλευση, μεσαιωνικές και νεοελληνικές καθώς και λέξεις από την τοπική ιταλική διάλεκτο της περιοχής, τη *Dialetto Romanzo*.

Παρ' όλο που η Γκρίκο σήμερα διδάσκεται στα σχολεία πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης των εν λόγω περιοχών, κινδυνεύει να εξαφανιστεί για διάφορους οικονομικούς και πολιτιστικούς λόγους. Έτσι, επιτακτική είναι η ανάγκη για τη διαφύλαξη και την προστασία της, ως πολύτιμο στοιχείο της κοινής Μεσογειακής Πολιτιστικής Κληρονομιάς.

Το πρόγραμμα **Pos Màtome Griko** επινοήθηκε για να τονώσει το ενδιαφέρον και τη χρήση της Γκρίκο, καθιστώντας εύκολη και ενδιαφέρουσα την εκμάθησή της, μέσω μιας σύγχρονης διδακτικής μεθοδολογίας, με πρωτοποριακό διδακτικό υλικό.

Η ομάδα υλοποίησης του έργου αποτελείται από ευρωπαϊκούς εκπαιδευτικούς και πολιτιστικούς οργανισμούς, με μεγάλη πείρα στην ανάπτυξη παρόμοιων Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων, αλλά και σε διάφορες δραστηριότητες, που αποβλέπουν στην αξιοποίηση και την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς των χωρών της Μεσογείου. Πρόκειται για τον Οργανισμό Ευρωπαϊκής Μεσογειακής και Πολιτιστικής Κληρονομιάς (IT), το Ελληνοβρετανικό Κολλέγιο (EL), την ΑΛΦΑ ΕΚΔΟΣΕΙΣ & ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ (EL), το Πανεπιστήμιο της Κύπρου (CY) και το Ινστιτούτο Μεσογειακού Πολιτισμού (IT).

Στο πλαίσιο αυτής της συνεργασίας και με χρηματοδότηση από την Ευρωπαϊκή Ένωση, σχεδιάστηκε ένα πρωτοποριακό διδακτικό υλικό, μία νέα μεθοδολογική προσέγγιση, που περιλαμβάνει αναλυτικό Πρόγραμμα διδασκαλίας για παιδιά και ενήλικους, βιβλία για συγκεκριμένα επίπεδα και λεξικά. Προβλέπει, επίσης, την ανάπτυξη ιστοσελίδας καθώς και ηλεκτρονικής εκπαιδευτικής πλατφόρμας για εξ αποστάσεως εκπαίδευση (e-learning). Με τον τρόπο αυτό, προσφέρεται μία ολοκληρωμένη μέθοδος διδασκαλίας της Γκρίκο σε όλα τα επίπεδα, προσιτή σε όλους.

Ουσιαστικός στόχος του Προγράμματος είναι όχι μόνο να σωθεί η μειονοτική αυτή γλώσσα, αλλά και να ενισχυθεί η αντίληψη της πολιτιστικής και ιστορικής της αξίας.

Το πρόγραμμα - Εκπαιδευτικό υλικό

- Αναλυτικό Πρόγραμμα Γκρίκο για παιδιά (6-15 ετών): Επίπεδα A1, A2, B1, B2, Γ1, Γ2.
- Αναλυτικό Πρόγραμμα Γκρίκο για ενήλικους: Επίπεδα A1, A2, B1, B2, Γ1, Γ2.
- Διδακτικό Εγχειρίδιο Επίπεδου A1-A2 για παιδιά και Επίπεδου B1-B2 για ενήλικες.
- Λεξικό: Γκρίκο-Ελληνικά-Ιταλικά.

Σκοπός και στόχοι

- Η προβολή και η αξιοποίηση της μειονοτικής γλώσσας Γκρίκο.

Griko: Di che cosa si tratta?

Il **Griko** è una lingua minoritaria ancora oggi parlata in una delle due isole linguistiche di origine greca dell'Italia Meridionale, la Grecia Salentina, nella Puglia meridionale. Il **Griko** è una lingua minoritaria ancora oggi parlata nelle due isole linguistiche dell'Italia Meridionale, nella Bovesia in Calabria e nella Grecia Salentina, nella Puglia meridionale. Conserva in sé vocaboli di origine dorica, attestanti la derivazione dall'antico Greco, ma anche vocaboli medievali e neogreci.

Il **Griko** è, attualmente, insegnato nelle scuole primarie e secondarie delle aree interessate, ma ciò nonostante questa lingua minoritaria, per una serie di fattori economico-culturali, rischia oggi di scomparire e va, quindi, protetta e custodita come prezioso patrimonio della comune cultura mediterranea.

Il progetto **Pos Màtome Griko** nasce proprio per favorire la rinascita dell'interesse e dell'uso della lingua Griko, rendendone l'apprendimento facile e interessante attraverso lo sviluppo di una metodologia didattica moderna e all'avanguardia per contenuti e strumenti multimediali applicati all'insegnamento linguistico.

Il team progettuale è composto da partner internazionali di alto profilo e di grande esperienza nel campo della progettazione e della realizzazione di iniziative finalizzate alla valorizzazione e alla salvaguardia dei beni culturali dei paesi dell'area euromediterranea quali: Agenzia per il Patrimonio Culturale Euromediterraneo (IT); British Hellenic Educational And Development Association (Gr), Alpha Publications (Gr); University of Cyprus (CY); Istituto di Culture Mediterranee (IT).

Griko: What is Griko?

Griko is a minority language, spoken in one of the two linguistic islands of Southern Italy, in the area known as Grecia Salentina, in Apulia. It is composed by Doric words that prove its derivation from ancient Greek, as well as from medieval and modern Greek.

Griko is currently taught in primary and secondary schools of the areas where it is spoken, nevertheless, this minority language, for several economic and cultural reasons, is disappearing and, for this reasons, must be protected and preserved as precious heritage of the common Mediterranean culture.

The project **Pos Màtome Griko** wants to enhance a new and renewed interest for **Griko** language, making its teaching and learning easy and interesting through the development of a modern and innovative

O Griko: ti ene?

O **Griko** ene mian glossa pu miliete ankòra simmeri a'tus christianu pleon paleu is mia a'tes dio glossike chore pu vriskonte sin Italia tu Notu, sin Grecia Salentina.

Kratenni lemmu pu erkonte a'tin palea glossa ellenika tos Doro, ma sòzome vriki puru lòja a'tin epoka bizantina ce a'to *Dialetto Romanzo*.

O **Griko** simmeri, puru ka ton ansegneone ses skole elementari ce medie pu steone is tutti' chora, assadia assadia pai na chati ja kappòssu motivu, pu sòzone ine ekonòmiku ce politiku. Ce jati echi tutto perikulo, ene anghiasti na to filatsome kundu na' prama pu appartenei si' kultura mediterranea.

συνέχεια/continua/continue σεΛ./pag.2

Programma di
apprendimento
permanente

Il progetto è stato finanziato con il sostegno della Commissione europea.

Questa pubblicazione rispecchia il solo punto di vista dell'autore e la Commissione non può essere ritenuta responsabile di qualsiasi uso possa essere fatto delle informazioni qui contenute.

Numero del progetto: 511495-LLP-1-2010-IT-KA2-KA2MP
Numero di accordo: 2010-4137/001-001

- Η προβολή της γλωσσικής, κοινωνικής και πολιτισμικής ποικιλότητας της περιοχής.
- Η παραγωγή μιας πρωτοποριακής διδακτικής μεθόδου, έτσι όπως προκύπτει από το συνδυασμό των παραδοσιακών εγχειριδίων και των νέων τεχνολογιών.
- Η αύξηση του ενδιαφέροντος της ομάδας-στόχου, η δημιουργία κινήτρων, που επιτυγχάνεται μέσω της χρήσης των Νέων Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ICT) στον τομέα της εκπαίδευσης.

Δραστηριότητες

- Η ανάπτυξη μιας ειδικής διδακτικής μεθόδου και διδακτικού υλικού για τη διδασκαλία της **Γκριό**.
- Ο σχεδιασμός και η ανάπτυξη ιστοσελίδας και μίας πλατφόρμας e-learning για τη δωρεάν πρόσβαση στο υλικό και τις σχετικές πληροφορίες.
- Η διεξαγωγή μαθημάτων σε παιδιά και ενήλικους.
- Η οργάνωση σεμιναρίων και πολιτιστικών εργαστηρίων σχετικά με την **Γκριό**.
- Η συνεργασία με τα σχολεία και τους ελληνόφωνους δήμους του Σαλέντο.

Ομάδες στόχος

- Μαθητές και εκπαιδευτικοί των σχολείων των ελληνόφωνων περιοχών.
- Ενήλικες κάτοικοι της Grecia Salentina.
- Δήμοι της Grecia Salentina.
- Πανεπιστήμια: Τμήματα Ελληνικής Γλώσσας και Πολιτισμού.
- Ελληνικές Κοινότητες και Ελληνικά Πολιτιστικά Κέντρα της Ιταλίας, όπου διδάσκεται η Νέα Ελληνική γλώσσα.
- Γενικώς όλοι όσοι ενδιαφέρονται να μάθουν ή και να βελτιώσουν τη γνώση της **Γκριό**, της γλώσσας αλλά και της πολύτιμης ιστορικής και πολιτιστικής κληρονομιάς, που έχουμε χρέος να διαφυλάξουμε και να διαβιβάσουμε στις επόμενες γενιές.

Nell'ambito di questa collaborazione e con il finanziamento dell'Unione Europea è stato progettato materiale didattico innovativo per concezione e metodologia: i tradizionali strumenti didattici come vocabolari, libri, corsi di lingua per bambini e adulti sono, infatti, coadiuvati dalle moderne ICT applicate al settore dell'istruzione. Il sito web dedicato, la piattaforma linguistica multimediale e il software didattico, sono parte integrante del metodo e sono stati studiati e costruiti per coinvolgere e catturare l'attenzione dei più giovani, senza dimenticare, però, il pubblico degli adulti che hanno a disposizione un sistema didattico completo e integrato per l'apprendimento del **Griko** a tutti i livelli.

La disponibilità di materiali didattici moderni e uno specifico programma di formazione sono i punti di forza del progetto per rafforzare la consapevolezza del valore culturale e storico che la lingua Grika ha avuto sulle popolazioni interessate e che può e deve essere salvaguardato.

Il nostro programma/materiale didattico

- Lingua e Grammatica Grika per bambini (6-15 anni); Livelli A1-A2, B1- B2, C1-C2.
- Lingua e Grammatica Grika per adulti; Livelli A1-A2, B1-B2, C1-C2.
- Vocabolario Griko-Greco-Italiano.

I nostri obiettivi e le nostre intenzioni

- Promozione e valorizzazione della lingua minoritaria Grika.
- Promozione della diversità linguistica, sociale e culturale attraverso la diffusione di una lingua minoritaria nelle aree in cui si parla.
- Promozione e sostegno della varietà linguistica e culturale mediante la promo-

zione di una lingua minoritaria e le sue influenze sociologiche e culturali nei territori dove viene parlata.

- Miglioramento delle risorse educative di tutti gli enti che sono interessati all'insegnamento del **Griko**.
- Sviluppo di un metodo didattico innovativo, frutto della sintesi di tradizione e tecnologia.
- Miglioramento dell'uso delle ICT nel settore dell'istruzione, aumentando interesse, motivazione e apprendimento del gruppo obiettivo (studenti compresi).

Le nostre azioni

- Sviluppo di una specifica procedura d'insegnamento (attraverso la realizzazione di programmi di studio) e di materiale didattico per l'insegnamento della lingua Grika.
- Progettazione e sviluppo di un portale internet per il **Griko** e di una piattaforma e-learning che offrirà l'accesso gratuito al materiale didattico e informazioni relative a programmi e corsi.
- Svolgimento di corsi per bambini e adulti.
- Seminari e laboratori culturali relativi alla lingua e alla cultura Grika.
- Coinvolgimento delle scuole e dei comuni delle aree ellenofone del Salento.

I gruppi - obiettivo

- Studenti e insegnanti delle scuole delle aree grecofone.
- Adulti residenti nella Grecia Salentina.
- Comuni della Grecia Salentina.
- Università: Dipartimenti di Lingua e Cultura Neogreca.
- Comunità Elleniche e Centri Culturali Ellenici in Italia dove si insegna la lingua greca moderna.
- In generale, tutti coloro che sono interessati ad imparare e ad approfondire la conoscenza del **Griko**, preziosa eredità culturale e storica di un glorioso passato che tutti hanno il dovere di custodire e tramandare alle generazioni future.

teaching methodology, supported by multimedia tools applied to language teaching.

The project team is composed by high profile international partners, with long experience in projecting and executing initiatives aiming at preserving and improving the value of Euro-Mediterranean Cultural Heritage. They are: Agenzia per il Patrimonio Culturale Euromediterraneo (IT); British Hellenic Educational And Development Association (Gr), Alpha Publications (Gr); University of Cyprus (CY); Istituto Culture Mediterranee (IT).

With the contribution of all the involved partners and with the Community funding we have projected an all new educational material, which is absolutely innovative for concept and methodology. The traditional educational tools as vocabularies, books, language courses for children and adults, are, in fact, supported by modern ICT applied to education: The website, the e-learning platform and the educational software are an essential part of the method and have been studied and designed to involve and catch the attention of younger people. Nevertheless, we have not forgotten adults who will have access to a comprehensive and integrated educational system for learning **Griko** at all levels.

The availability of modern teaching materials and the development of specific educational curricula are the strengths of the project to raise awareness on the important cultural and historical role played by **Griko** in everyday life and behaviour of the **Griko** speaking population. For this reason this language can and must be protected and preserved.

Our program / teaching materials

- **Griko** Language Curricula for adults and children (6-15 years); Levels A1-A2, B1-B2, C1-C2.
- **Griko** language Book for children; Levels A1-A2, **Griko** Language Book for adults; Levels B1-B2.
- Vocabulary Griko-Greek-Italian.

Our goals and our intentions

- Promotion and enhancement of **Griko** minority language
- Promotion of linguistic, social and cultural diversity, leveraging the dissemination of a minority language in areas where it is spoken.
- Promotion and support of linguistic and cultural diversity through the promotion of a minority language and its cultural and sociological influences in the territories where it is spoken.
- Improving the educational resources of all institutions that are interested in teaching of **Griko**.
- Development of an innovative teaching method, result of a synthesis of tradition and technology.
- Improving the use of ICT in education, increasing interest, motivation and learning of the target groups (including students).

Our actions

- Development of specific teaching methods (through the implementation of curricula) and educational material for teaching modern **Griko**;
- Design and development of an internet portal for **Griko** and of an e-learning platform that will offer free access to educational materials and information on programs and courses.
- Courses for children and adults.
- Cultural workshops and seminars on **Griko** language and culture.
- Involvement of schools and municipalities in the **Griko** Speaking area of Salento.

O programma ce to rucho didattiko dikómma:

- Glossa ce Grammatika Grika ja ta pedia (6-15 chronò); Livelli A1-A2, B1-B2, C1-C2.
- Glossa ce Grammatika Grika ja tus mea; Livelli A1-A2, B1-B2, C1-C2.
- Lessiko Griko-Greko-Italiano.

Pu telome na stasome

- Telome i glossa grika diki-mma na chirizi pleon poddi ce na pai panta ambrò.
- N'ampòsome ton uso atse poddes glosse ce atse poddes kulture ittu is ema.
- N'ampòsome tin glossa grika ce na tis dòkome aftia, na sòzone sarvetti puru i tradiziune tis chora icì pu miliete.
- Na chirizone pleon poddi I schole ce na sòzone echi rucho didattiko ja ton insegnamento tis glossa-ma.
- N'achome nan metodo didattiko cinurgio, pu nonni tradiziuna ce tecnologia.
- Itu ta pedia ce i mali, me ton uso a'tes moderne technologie, sòzone echi pleon anteresse na matone.

Ti telome na kamome

- Na sviluppetsome nan metodo ce rucho didattiko ja ton insegnamento tis glossa grika.
- Na sviluppetsome na' sito internet icì pu oli sòzone vriki rucho didattiko ce ce informaziune pu riguardeone tus programmu atse **Griko**.
- Na kamone skola atse glossa ce kultura grika mali ce pedia.
- Ole tes skole ellenòfone tu Salentu na ine antamomene is tutto programma.

Tis ine anteresati

- Studenti ce mastori a'tes chore ellenòfone.
- I mali pu abiteone sin Grecia Salentina.
- Oli i demi tis Grecia Salentina.
- I dipartimenti atse Glossa ce Kultura Neoellenika.
- Komunita Ellenike ce Centri Culturali Ellenici sin Italia, icì pu matone tin glossa Neoellenika.
- Oli cini pu telone na matone o na matone kajo ton **Griko**, mian glossa pu chirizi na kratisome ce na filatsome, jati appartenei so' passato dikò-mma ce jati prepi na tin dòkome ses generaziune pu erkonte.

The project **Pos Mátome Griko** obtains the patronage of the Italian Ministry Of Education, University and Research Regional School Office For Puglia

Patrocinio del Miur (Ministero dell'Istruzione, dell'Università e Della Ricerca) - Ufficio Scolastico Regionale Della Puglia, al progetto **Pos Mátome Griko**

La Direzione Regionale dell'Ufficio Scolastico Regionale della Puglia - Ministero dell'Istruzione, dell'Università e della Ricerca, con nota prot. n. 10129 del 19 dicembre 2011, ha concesso il gratuito patrocinio al progetto comunitario **Pos Mátome Griko**.

Il Patrocinio del MIUR è un importante riconoscimento al valore del Progetto, che rientra nel programma comunitario Lifelong Learning, e al lavoro dell'Agenzia per il Patrimonio Culturale, leader partner del progetto, e di tutti i partner internazionali greci, italiani e ciprioti -Istituto di Culture Mediterranee (IT), BritishHellenic College (GR), Alpha Publications (GR), University of Cyprus (CY)- il cui contributo in termini di sviluppo e produzione del materiale didattico, scientifico e d informatico è la base fondante del successo del progetto.

Grazie al Progetto **Pos Mátome Griko**, è stato, infatti sviluppato per la prima volta un programma didattico totalmente originale, che ha visto applicata all'insegnamento di una lingua minoritaria, la stessa metodologia stabilita dal Consiglio d'Europa, utilizzata per l'insegnamento delle lingue ufficiali europee come lingue straniere. Tutti i materiali didattici sono, infatti conformi al *Quadro comune europeo di riferimento per la conoscenza delle lingue* (QCER), basato sulla divisione per livelli di conoscenza e competenza linguistica.

I tradizionali strumenti didattici come vocabolari, libri, corsi di lingua per bambini ed adulti, sono stati, inoltre, coadiuvati dall'utilizzo delle moderne ITC applicate al settore dell'istruzione e all'utilizzo dei social Network. È, infatti on line un sito web dedicato **www.e-Griko.eu**, da dove è possibile accedere a un forum e a una piattaforma linguistica multimediale. È stato, inoltre, sviluppato un software didattico, ed è stato creato un gruppo su Facebook per coinvolgere e catturare l'attenzione dei più giovani.

Il patrocinio del Miur è dunque un'importante testimonianza del valore innovativo di un sistema didattico completo che integra vecchio e nuovo, innovazione e tradizione, e che è stato voluto e realizzato per promuovere tutelare il **Griko**, proprio nelle aree in cui si parla e che ha consentito, al tempo stesso, di sviluppare un metodo di insegnamento all'avanguardia che ne renda l'apprendimento possibile a tutti e ovunque, arrivando, così, a colmare un vuoto didattico, metodologico e storico, causa principale della dispersione di questo millenario patrimonio linguistico e storico.

The Italian Ministry of Education, University and Research - Regional School Office For Puglia has granted the patronage to the project **Pos Mátome Griko** (resolution Prot. N°. 10129 of December 19, 2011).

The patronage of the Ministry of Education is an important recognition of the value of the project, which falls within the EU Lifelong Learning program, and to the work of the Agency for Cultural Heritage, leader partner of the project, and of all the other Greek, Italian and Cypriot partners -as British Hellenic College (GR), Alpha Publications (GR), Institute of Mediterranean Cultures (IT), University of Cyprus (CY)- whose contribution to the development and production of educational materials, ITC supports is the foundation of the success of the project.

POS MatomeGriko is a particularly innovative project because this is the first time that the Common European Framework of Reference for Languages (CEFR), is used for teaching and learning a minority language. All new educational tools, absolutely innovative for concept and methodology, have been implemented according to CEFRS guidelines and requirements with the contribution of all the involved partners

The traditional educational tools as vocabularies, books, language courses for children and adults, are, in fact, supported by modern ICT applied to education: the website **www.e-Griko.eu**, where users have also the access to the forum and to the e-learning platform.

It has been developed also an educational software, and created a Facebook group to engage and catch the attention of young people.

Nevertheless, the new didactic approach also takes in consideration adults who will have access to a comprehensive and integrated educational system for learning **Griko** at all levels.

The patronage of the Ministry of Education is therefore an important testimony of the value of an innovative teaching system that fully integrates old and new, tradition and innovation, aiming at promoting and protecting **Griko** language and traditions, in those very areas where it is spoken. Project **Griko** comes to fill a didactic, methodological and historical gap, which is one of the main reason of the dispersion of this old and precious linguistic heritage. The availability of modern teaching materials and the development of specific educational curricula are the strengths of the project to raise awareness on the important cultural and historical role played by **Griko** in everyday life and behavior of the **Griko** speaking population.

SPEDITO
19.12.2011

Ministero dell'Istruzione, dell'Università e della Ricerca
Ufficio Scolastico Regionale per la Puglia
Direzione Generale
UFFICIO I - *Affari generali, personale e servizi della Direzione Generale. Comunicazione*
U.O. 3 - *Sezione risorse tecnologiche, contenutistiche, comunicazione*

Prot. n. 10129/AOODRPU
Il Dirigente: Dott. Ruggiero Francavilla

Bari, 19 dicembre 2011

Al Presidente
Agenzia per il Patrimonio
Culturale Euromediterraneo
Via Libertini, 15/a
73100 LECCE

e, p.c. Al Dirigente Generale
Gabinetto On.le Ministro
Ministero dell'Istruzione,
dell'Università e della Ricerca
00153 ROMA

Oggetto: Progetto "Pos Matrone Griko" - Richiesta patrocinio

E' pervenuta dal Ministero dell'Istruzione, dell'Università e della Ricerca, la nota con allegata la richiesta che la S.V. rivolge al nostro dicastero per la concessione del patrocinio per l'evento di cui all'oggetto e si fa presente quanto segue.
Apprezzabile è l'impegno di codesta Agenzia per l'iniziativa che si intende intraprendere ed in considerazione delle finalità e degli obiettivi, si concede il gratuito patrocinio di questa Direzione Generale senza l'utilizzo del logo.

p. IL DIRETTORE GENERALE
Lucrezia Stellacci
IL DIRIGENTE VICARIO
Ruggiero Francavilla

Responsabile dell'istruttoria: Fortunato Bazzi ☎ 080-5506250 📠 080-5506249
Via S. Castromediano, 123 - 70126 BARI
e-mail: direzione-puglia@istruzione.it Sito WEB: <http://www.pugliausr.it>

Patrocinio Del Miur (Ministero dell'Istruzione, dell'Università e della Ricerca)
- Ufficio Scolastico Regionale Della Puglia, Al Progetto **Pos Mátome Griko**

La Direzione Regionale dell'Ufficio Scolastico Regionale della Puglia -
Ministero dell'Istruzione, dell'Università e della Ricerca,
con nota prot. n. 10129 del 19 dicembre 2011,
ha concesso il gratuito patrocinio al progetto comunitario **Pos Mátome Griko**.

In Martignano (Lecce), the official presentation of the project *Pos Mátome Griko* to the community of the Grecia Salentina

A Martignano (Le), la presentazione ufficiale del progetto *Pos Mátome Griko* alla comunità della Grecia Salentina

The suggestive setting of Palazzo Palmieri, in Martignano (Le), hosted, Friday, September 30, 2011, the official presentation of the project *Pos Mátome Griko* to the community of Greek Salento municipalities.

The meeting, organized by the Institute for Mediterranean Cultures, in collaboration with the Euro-Mediterranean Cultural Heritage Agency, was attended by Prof. Paolo Protopapa (Institute of Mediterranean Cultures), the sen. Adriana Poli Bortone, President of the Euro-Mediterranean Cultural Heritage Agency and Prof. Isabelle Oztasciyan Bernardini, the Scientific Responsible of project. The Majors and the headmasters of the Municipalities of Grecia Salentina, also took part in the event, together with representatives of cultural associations operating in the *Griko*-speaking area of Salento for the protection and enhancement of *Griko* and of local ancient linguistic and historical traditions.

The speakers described to the audience innovations and methodological details of the project, whose primary purpose is to encourage and support the revival of interest for *Griko*, a minority language still today spoken in some areas of Southern Italy and, in particular, in the area of South Apulia known as Grecia Salentina.

Currently taught in primary and secondary schools of areas, the *Griko* is now in danger of disappearing for a series of economic and cultural factors.

The project *Griko* –explained Prof. Isabelle Oztasciyan Bernardini, scientific responsible of the project– was developed to promote and protect this minority language, developing a common language for the teaching of *Griko*, addressed to children and adults. It is the first time, in fact, that, funded by the European Union, it is created an Analytical Program for a minority language following the same criteria established by the Common European Framework of Reference for Languages (CEFR), based on the division for levels of linguistic knowledge and proficiency.

The analytical Program –continues Prof. Bernardini– will be posted on the website and, with the educational software and the multimedia linguistic platform of the project, will constitute a modern and innovative teaching method for multimedia content and tools applied to teaching language. Internet portal and e-learning platform of the project will have free access to all of the teachers and all those who are interested in learning *Griko*, who will have access, in this way, to a complete and integrated system of education for the learning of all *Griko* levels.

The availability of modern teaching materials and the development of specific educational curricula are the strengths of the project to raise awareness on the important cultural and historical role played by *Griko* in everyday life and behavior of the *Griko* speaking population.

Long live the *Griko*!

La suggestiva cornice di Palazzo Palmieri, a Martignano (Le), ha ospitato, venerdì 30 settembre 2011, la presentazione ufficiale del progetto comunitario Lifelong Learning *Pos Mátome Griko* alla comunità dei comuni della Grecia Salentina.

All'incontro, organizzato dall'Istituto di Culture Mediterranee, in collaborazione con l'Agenzia per il Patrimonio Culturale Euromediterraneo, hanno partecipato il Prof. Paolo Protopapa dell'Istituto di Culture Mediterranee, la sen. Adriana Poli Bortone, Presidente dell'Agenzia per il Patrimonio Culturale Euromediterraneo e la prof.ssa Isabelle Oztasciyan Bernardini, in qualità di Responsabile Scientifico del progetto *Griko*. Hanno preso parte all'evento anche i Sindaci e i Dirigenti Scolastici della Grecia Salentina, insieme ai rappresentanti delle associazioni culturali che operano sul territorio per la salvaguardia e la valorizzazione del *Griko* e delle antiche tradizioni linguistiche e storiche locali.

I relatori hanno illustrato novità e particolari metodologici del progetto il cui scopo primario è favorire e sostenere la rinascita dell'interesse e dell'uso della lingua *Griko*, una lingua minoritaria ancora oggi parlata in alcune zone dell'Italia meridionale ed, in particolare, nella Grecia Salentina. Attualmente insegnato nelle scuole primarie e secondarie delle aree interessate, il *Griko* rischia oggi di scomparire per una serie di fattori economico-culturali.

Il progetto *Griko* –ha spiegato la Prof.ssa Isabelle Oztasciyan Bernardini, responsabile scientifico del progetto– nasce proprio per promuovere e la tutelare questa lingua

minoritaria, sviluppando un linguaggio comune per l'insegnamento del *Griko*, rivolto a bambini ed adulti. È la prima volta, infatti, che, finanziato dall'Unione Europea, si crea un Programma Analitico per una lingua minoritaria con gli stessi criteri stabiliti nel *Quadro comune europeo di riferimento per la conoscenza delle lingue* (QCER), basato sulla divisione per livelli di conoscenza e competenza linguistica.

Il programma analitico –continua la Prof.ssa Bernardini– sarà pubblicato sul sito web dedicato e, con il software didattico e la piattaforma linguistica multimediale del progetto, costituirà un metodo didattico moderno e all'avanguardia per contenuti e strumenti multimediali applicati all'insegnamento linguistico. Al portale internet e alla piattaforma e-learning del progetto potranno accedere gratuitamente tutti gli insegnanti dell'area e tutti quelli che sono interessati all'apprendimento del *Griko* i quali avranno a disposizione un sistema didattico completo ed integrato per l'apprendimento del *Griko* a tutti i livelli. Lo sviluppo di una metodologia e di materiali didattici moderni e all'avanguardia, insieme a uno specifico programma di formazione e insegnamento sono sicuramente i punti di forza del progetto per rafforzare la consapevolezza del valore culturale e storico che la lingua *Griko* ha avuto sulle popolazioni interessate e che può e deve essere salvaguardato.

Lunga vita al *Griko*!

PRESENTAZIONE DEL PROGETTO
Pos matome GRIKO

PROGRAMMA COMUNITARIO LIFELONG LEARNING
TRANSVERSAL PROGRAMME AND ACCOMPANYING MEASURES

Key Activity 2 - Languages - Azione: Multilateral projects
Project N° 511495 - LLP-1-2010-IT-KA2-KA2MP
Grant Agreement Number 2010-4137/001-001

Venerdì, 30 settembre 2011 - ore 19.00
MARTIGNANO (Le)
Palazzo Palmieri

Logo of the European Union and the program 'Programma di apprendimento permanente'.

PRESENTAZIONE DEL PROGETTO
Pos matome GRIKO

PROGRAMMA COMUNITARIO LIFELONG LEARNING
TRANSVERSAL PROGRAMME AND ACCOMPANYING MEASURES

Key Activity 2 - Languages - Azione: Multilateral projects
Project N° 511495 - LLP-1-2010-IT-KA2-KA2MP
Grant Agreement Number 2010-4137/001-001

Venerdì, 30 settembre 2011 - ore 19.00
MARTIGNANO (Le)
Palazzo Palmieri

Il nostro programma/materiale didattico

- Lingua e Grammatica *Griko* per bambini (6-15 anni): Livelli A1-A2: B1-B2-C1-C2
- Lingua e Grammatica *Griko* per adulti: Livelli A1-A2: B1-B2-C1-C2
- Vocabolario *Griko* - Greco - Italiano

I nostri obiettivi e le nostre intenzioni

- Promozione e valorizzazione della lingua minoritaria *Griko*.
- Promozione della diversità linguistica, sociale e culturale attraverso la diffusione di una lingua minoritaria nelle aree in cui si parla.
- Promozione e sostegno della varietà linguistica e culturale mediante la promozione di una lingua minoritaria e le sue influenze sociologiche e culturali nei territori dove viene parlata.
- Miglioramento delle risorse educative di tutti gli enti che sono interessati all'insegnamento del *Griko*.
- Sviluppo di un metodo didattico innovativo, frutto della sintesi di tradizione e tecnologia.
- Miglioramento dell'uso delle ICT nel settore dell'istruzione, aumentando interesse, motivazione e apprendimento del gruppo obiettivo (studenti compresi).

Le nostre azioni

- Sviluppo di una specifica procedura d'insegnamento (attraverso la realizzazione di programmi di studio) e di materiale didattico per l'insegnamento della lingua *Griko*.
- Progettazione e sviluppo di un portale internet per il *Griko* e di una piattaforma e-learning che offra l'accesso gratuito al materiale didattico e informazioni relative a programmi e corsi.
- Svolgimento di corsi per bambini e adulti.
- Seminari e laboratori culturali relativi alla lingua e alla cultura *Griko*.
- Coinvolgimento delle scuole e dei comuni delle aree ellenofone del Salento.

I gruppi - obiettivo

- Studenti e insegnanti delle scuole delle aree grecofone.
- Adulti residenti nella Grecia Salentina.
- Comuni della Grecia Salentina.
- Università Dipartimenti di Lingua e Cultura Neogreca.
- Comunità Etniche e Centri Culturali Ellenici in Italia dove si insegna la lingua greca moderna.
- In generale tutti coloro che sono interessati ad imparare e ad approfondire la conoscenza del *Griko*, preziosa eredità culturale e storica di un glorioso passato che tutti hanno il dovere di custodire e tramandare alle generazioni future.

In collaborazione con:
Parco Turistico Culturale "G. PALMIERI" MARTIGNANO (Le)
Centro Servizi al Turismo ed alla Cultura

Project *Pos Mátome Griko* presented in the meeting *Sounds of the Minorities*, an event for the protection and enhancement of sounds' of linguistic minorities.

Presentato a Corigliano d'Otranto (Le) il progetto *Pos Mátome Griko* nell'ambito della manifestazione *Suoni dalle Minoranze*, rassegna per la tutela e la valorizzazione delle sonorità appartenenti alle minoranze linguistiche.

Project *Pos Mátome Griko* presented in the meeting *Sounds of the Minorities*, an event for the protection and enhancement of sounds' of linguistic minorities.

Great success for the first National Festival *Sounds of the Minorities*, which took place Saturday, May 26, in the splendid location of the Castle of Corigliano d'Otranto. The event was organized by the comprehensive school of Corigliano, with the patronage of Municipality of Corigliano d'Otranto, under the aegis of the Ministry of Education, University and Research. Objective of the event, organized by the Ministry of Education is the protection and enhancement of sounds belonging to linguistic minorities.

The event involved bands of the schools of Sardinia, Calabria, Piemonte, Friuli, Veneto, Sicily, Abruzzo, Puglia who have built significant musical experiences in the promotion of minority languages and musical culture.

It was also presented the book *Sounds of the Minorities*, a report on the monitoring of existing musical experiences in the Italian regions also describing the musical belonging to linguistic minorities, edited by Dr. Tiziana Senesi.

The event was an opportunity for the presentation of POS Matome Griko community project, funded by the Lifelong Learning Community, aiming at promoting and enhancing the interest and the use of *Griko* minority language, making its learning easy and interesting through the development of a modern didactic methods and cutting-edge multimedia content and tools applied to language teaching. It occurred, in fact, Prof. Isabella Bernardini, Chief Scientific Project *Pos Mátome Griko* with a report dedicated to the popular songs

of the Greek Salento and their use for the project *Pos Mátome Griko*.

Prof. Isabella Bernardini, Scientific Responsible for the Project *Pos Mátome Griko*, stepped in to the event with a speech on the folk songs of Greek Salento and their use for the project *Pos Mátome Griko*, issue, also developed by Prof. Bernardini in an essay included the volume *Sounds of Minorities*.

The event was also attended by representatives of the project partners –Euro-Mediterranean Cultural Heritage Agency (Italy), British Hellenic College (Greece), University of Cyprus (Cyprus), Alpha Publication (Greece) Institute of Mediterranean Cultures (Italy)– arrived in Lecce for the fourth meeting of the project *Pos Mátome Griko*.

Presentato a Corigliano d'Otranto (Le) il Progetto *Pos Mátome Griko* nell'ambito della manifestazione *Suoni dalle Minoranze*, rassegna per la tutela e la valorizzazione delle sonorità appartenenti alle minoranze linguistiche.

Grande successo per la prima rassegna nazionale *Suoni dalle Minoranze*, svoltasi nella giornata di sabato 26 maggio, nella splendida cornice del Castello di Corigliano d'Otranto. L'evento è stato organizzato dall'Istituto Comprensivo di Corigliano con il patrocinio del Comune di Corigliano d'Otranto e sotto l'egida del Ministero dell'Istruzione, dell'Università e della Ricerca. Obiettivo L'evento, elaborato dal MIUR la tutela e la valorizzazione delle sonorità appartenenti alle minoranze linguistiche. La manifestazione ha coinvolto gruppi musicali delle scuole di Sardegna, Calabria, Piemonte, Friuli, Veneto, Sicilia, Abruzzo, Puglia che hanno costruito significative esperienze musicali nell'ambito della valorizzazione delle minoranze linguistiche e della cultura musicale

È stato, inoltre, presentato il volume *Suoni dalle Minoranze* un resoconto del monitoraggio delle esperienze musicali esistenti nelle regioni italiane e la descrizione delle specificità musicali di ogni realtà appartenente alle minoranze linguistiche, a cura della dott.ssa Tiziana Senesi.

La manifestazione è stata occasione per la presentazione del progetto comunitario *Pos Mátome Griko*, finanziato dal Programma Comunitario Lifelong Learning, finalizzato a favorire la rinascita dell'interesse e dell'uso della lingua Griko, rendendone l'apprendimento facile e interessante attraverso lo sviluppo di una metodologia didattica moderna e all'avanguardia per contenuti e strumenti multimediali applicati all'insegnamento linguistico.

È intervenuta, infatti, la Prof.ssa Isabella Bernardini, Responsabile Scientifica del progetto *Pos Mátome Griko* con una relazione dedicata ai canti popolari della Grecia Salentina e il loro utilizzo nel progetto *Pos Mátome Griko*, tematica, sviluppata dalla Professoressa Bernardini anche in un saggio presente nel volume *Suoni delle Minoranze*.

Alla manifestazione hanno partecipato anche i rappresentanti dei partner del progetto –British Hellenic College (Grecia), University of Cyprus (Cipro), Alpha Publication (Grecia), Istituto di Culture Mediterranee (Italia)– a Lecce per il IV meeting del progetto *Pos Mátome Griko*.

Project *Pos Mátome Griko* presented in the meeting *Sounds of the Minorities*, an event for the protection and enhancement of sounds' of linguistic minorities.

Great success for the first National Festival *Sounds of the Minorities*, which took place Saturday, May 26, in the splendid location of the Castle of Corigliano d'Otranto. The event was organized by the comprehensive school of Corigliano, with the patronage of Municipality of Corigliano d'Otranto, under the aegis of the Ministry of Education, University and Research. Objective of the event, organized by the Ministry of Education is the protection and enhancement of sounds belonging to linguistic minorities.

The event involved bands of the schools of Sardinia, Calabria, Piemonte, Friuli, Veneto, Sicily, Abruzzo, Puglia who have built significant musical experiences in the promotion of minority languages and musical culture

It was also presented the book *Sounds of the Minorities*, a report on the monitoring of existing musical experiences in the Italian regions also describing the musical belonging to linguistic minorities, edited by Dr Tiziana Senesi.

The event was an opportunity for the presentation of POS Matome Griko community project, funded by the Lifelong Learning Community, aiming at promoting and enhancing the interest and the use of *Griko* minority language, making its learning easy and interesting through the development of a modern didactic methods and cutting-edge multimedia content and tools applied to language teaching. It occurred, in fact, Prof. Isabella Bernardini, Chief Scientific Project *Pos Mátome Griko* with a report dedicated to the popular songs of the Greek Salento and their use for the project *Pos Mátome Griko*.

Prof. Isabella Bernardini, Scientific Responsible for the Project *Pos Mátome Griko*, stepped in to the event with a speech on the folk songs of Greek Salento and their use for the project *Pos Mátome Griko*, issue, also developed by Prof. Bernardini in an essay included the volume *Sounds of Minorities*.

The event was also attended by representatives of the project partners –Euro-Mediterranean Cultural Heritage Agency (Italy), British Hellenic College (Greece), University of Cyprus (Cyprus), Alpha Publication (Greece) Institute of Mediterranean Cultures (Italy)– arrived in Lecce for the fourth meeting of the project *Pos Mátome Griko*.

Five seminars to know and make known the new teaching method developed through the project *Pos Mátome Griko*

Cinque seminari per conoscere e far conoscere il nuovo metodo didattico sviluppato grazie al progetto *Pos Mátome Griko*

INFODAY
Pos matome GRIKO
www.e-griko.eu

PROGRAMMA COMUNITARIO LIFELONG LEARNING
TRANSVERSAL PROGRAMME AND ACCOMPANYING MEASURES
Key Activity 2 - Languages - Azione: Multilateral projects
Project N° 511495 - LLP-I-2010-IT-KA2-KA2-0P
Grant Agreement Number: 2010-4137001-001

GIOVEDÌ, 25 OTTOBRE 2012 - ore 19,30
ZOLLINO (LE)
Centro Polivalente Anziani "N. e G. Tondi"
Via N. e G. Tondi

Seminario di presentazione degli strumenti didattici e delle metodologie innovative sviluppate dal progetto comunitario "Pos Matome Griko" per l'insegnamento, la valorizzazione e la diffusione della lingua Griko

ISTITUTO DI CULTURE MEDITERRANEE
Tel. 0832 483541/43 - Fax 0832 483544
email: icm@provincia.le.it

AGENZIA PER IL PATRIMONIO CULTURALE EUROMEDITERRANEO
Tel. 0832 301484 - Fax 0832 099666
E-mail: gpl@agenziacomedi.it

Programma di apprendimento permanente

Il presente progetto è finanziato con il sostegno della Commissione europea.
L'Unione è il solo responsabile di questa pubblicazione (comunicazione) e la Commissione declina ogni responsabilità sull'uso che potrà essere fatto delle informazioni in essa contenute.

It was also stressed by speakers who, from time to time, took turns in the course of the meetings, that the real and most important innovations of this project consists in the application, for the first time, for teaching and learning a minority language, of the Common European Framework of Reference for Languages. All new educational tools, absolutely innovative for concept and methodology, have been implemented according to CEFRS guidelines and requirements with the contribution of all the involved partners and thanks to the Community funding of Lifelong Learning programme.

The traditional educational tools as vocabularies, books, language courses for children and adults, were, in fact, integrated by modern ICT applied to education: the website www.e-griko.eu, the e-learning platform, the educational software, as well as the FB group (www.facebook.com/pos.matomeGriko?fref=ts) are an essential part of the method and have been studied and conceived to involve and catch the attention of younger people.

The availability of modern teaching materials and the development of specific educational curricula are the strengths of the project to raise awareness on the important cultural and historical role played by **Griko** in everyday life and behaviour of the **Griko** speaking population.

Una serie di incontri nel territorio della Grecia Salentina, finalizzati alla presentazione degli strumenti didattici e delle metodologie innovative sviluppate dal progetto comunitario **Pos Mátome Griko** per l'insegnamento, la valorizzazione e la diffusione della lingua Griko.

Da ottobre a dicembre 2012 si sono svolti nel territorio della Grecia Salentina i Seminari di presentazione del nuovo metodo didattico del progetto **Pos Mátome Griko**. I comuni di Calimera, Sternatia, Zollino, Martignano e Martano, hanno, infatti ospitato, di volta in volta, gli incontri che sono stati organizzati dall'Agenzia per il Patrimonio Culturale di Lecce, Leader partner del progetto, in collaborazione con l'Istituto di Culture Mediterranee di Lecce, e partner del progetto.

Finalità dei seminari, che hanno visto una grande partecipazione di pubblico, è stata la presentazione degli strumenti didattici e delle metodologie innovative sviluppate dal progetto comunitario **Pos Mátome Griko** per l'insegnamento, la valorizzazione e la diffusione della lingua Griko

Particolari e novità metodologiche del progetto, sono state illustrati dalla Prof.ssa Isabelle OZTASCIYAN BERNARDINI, responsabile scientifica del progetto Grko, dal Prof. Salvatore TOMMASI, dal Dott. Giorgio Vincenzo FILIERI, dalla Prof.ssa Anna DIMITRI, esperti e studiosi della lingua Griko, e membri dello staff scientifico del progetto che hanno evidenziato come il progetto **Pos Mátome Griko** è stato voluto proprio per promuovere e tutelare il **Griko**, proprio nelle aree in cui si parla, sviluppando un metodo di insegnamento all'avanguardia che ne renda l'apprendimento possibile a tutti e ovunque, arrivando così a colmare un gap didattico, metodologico e storico, causa principale della dispersione di questo millenario patrimonio linguistico e storico.

È stato sottolineato dai relatori che, di volta in volta, si sono alternati nel corso degli incontri, come la vera e più importante novità di questo progetto consiste, nell'applicazione, per la prima volta nell'insegnamento di una lingua minoritaria, della stessa metodologia stabilita dal Consiglio d'Europa, utilizzata per l'insegnamento delle lingue ufficiali europee come lingue straniere, il *Quadro comune europeo di riferimento per la conoscenza delle lingue* (QCER), basato sulla divisione per livelli di conoscenza e competenza linguistica.

I tradizionali strumenti didattici come vocabolari, libri, corsi di lingua per bambini ed adulti, sono, stati, inoltre integrati dall'utilizzo delle moderne ITC applicate al settore dell'istruzione. Il sito web www.e-griko.eu, la piattaforma linguistica multimediale il software didattico, insieme al gruppo su Facebook (www.facebook.com/pos.matomeGriko?fref=ts) sono stati pensati e realizzati proprio per coinvolgere e catturare l'attenzione dei più giovani.

La disponibilità di materiali didattici moderni e uno specifico programma di formazione sono i punti di forza del progetto per rafforzare la consapevolezza del valore culturale e storico che la lingua Griko ha avuto sulle popolazioni interessate e che può e deve essere salvaguardato.

A series of meetings, in the area of Grecia Salentina, aiming at presenting educational tools and innovative methodologies developed by the EU project **Pos Mátome Griko** for teaching, and dissemination of **Griko** language.

From October to December 2012 a series of seminars to present the new teaching method of the project **Pos Mátome Griko**. were held in the area of Grecia Salentina. The municipalities of Calimera, Sternatia, Zollino, Martignano and Martano, were, in fact in turn, the locations of the meetings, which were organized by Euro-Mediterranean Cultural Heritage Agency, Leader partner of the project, in collaboration with the Institute of Mediterranean Cultures of Lecce, which is also one of the partner of the project.

The aim of the workshops, which have seen a great audience participation, was the presentation of innovative teaching tools and methodologies, developed by the EU project **Pos Mátome Griko** for teaching, and dissemination of **Griko**.

Methodological details and novelties of the project were presented by Prof. Isabelle OZTASCIYAN BERNARDINI, scientific coordinator of the project Grko, Prof. Salvatore TOMMASI, Prof. Vincenzo Giorgio FILIERI, from Prof. Anna DIMITRI, all experts and scholars of **Griko** language and members of the scientific staff of the project. They all emphasized how the project **Pos Mátome Griko** aims first of all at promoting and enhancing **Griko** language and traditions, in the very area where it is spoken, developing an all new and innovative teaching method that makes its learning easy and possible for all, anywhere, filling a didactic, methodological and historical gap, which is one of the main reason of the dispersion of this old and precious linguistic heritage.

INFODAY
Pos matome GRIKO
www.e-griko.eu

PROGRAMMA COMUNITARIO LIFELONG LEARNING
TRANSVERSAL PROGRAMME AND ACCOMPANYING MEASURES
Key Activity 2 - Languages - Azione: Multilateral projects
Project N° 511495 - LLP-I-2010-IT-KA2-KA2-0P
Grant Agreement Number: 2010-4137001-001

VENERDÌ, 12 OTTOBRE 2012 - ORE 19,30
STERNATIA (LE)
Centro Studi CHORA-MA - Piazza Castello, 12

Seminario di presentazione degli strumenti didattici e delle metodologie innovative sviluppate dal progetto comunitario "Pos Matome Griko" per la valorizzazione e la diffusione della lingua Griko

AGENZIA PER IL PATRIMONIO CULTURALE EUROMEDITERRANEO
Tel. 0832 301484 - Fax 0832 099666
E-mail: gpl@agenziacomedi.it

ISTITUTO DI CULTURE MEDITERRANEE
Tel. 0832 483541/43 - Fax 0832 483544
email: icm@provincia.le.it

Programma di apprendimento permanente

Il presente progetto è finanziato con il sostegno della Commissione europea.
L'Unione è il solo responsabile di questa pubblicazione (comunicazione) e la Commissione declina ogni responsabilità sull'uso che potrà essere fatto delle informazioni in essa contenute.

In Calabria a meeting for the development of a new project based on *Pos Mátome Griko* best practice

Il progetto *Pos Mátome Griko* fa scuola

At Bova (Rc), the first meeting for the development of the project *Pos Mathènnome Tin Glossa Grèka Tis Calabria / How to learn the Greek Language of Calabria*, to be implemented following the example of the project *Pos Mátome Griko* as best practice.

The first meeting of the project presentation: *Pos mathènnome tin Glossa Grèka tis Calabria / How to learn the Greek language of Calabria* took place at Bova (Rc), on Saturday, November 10, 2012, at Tuscano Palace - Visitor center of Aspromonte National Park. The meeting was organized by the Hellenic Cultural Associations Apodiafazzi and Odysseus and it was the first of a series of appointments to be held in the municipalities of the Greek-speaking areas of Calabria.

The meeting was chaired by Carmelo Giuseppe Nucera, President of the *Circolo Apodiafazzi*, and was attended by important experts in Greek of Calabria, as Prof. Filippo Violi, and Prof. Franca Falduto, Regional referent for Linguistic Minorities, U.S.R.-Calabria.

Prof. Franco ALTIMARI Pro-Rector of the University of Calabria, concluded the works of this first appointment. The meeting was also attended by a delegation of the MIUR-Language-Minority Regional Directorate of Calabria, by teachers and scholars of the Greek of Calabria.

Guests of honor at this meeting were some members of the scientific staff of the project *Pos Mátome Griko*. The purpose of the meeting at Bova was, in fact, just to better know the project already in progress in the area of Grecia Salentina in south Apulia, in order to develop and implement, following the example of the project *Pos Mátome Griko* as best practice, *Pos mathènnome tin Glossa Grèka tis Calabria / How to learn the Greek language of Calabria*, aimed at protecting and the safeguarding the Greek Language of Calabria, and that, as the equivalent *Griko* could be financed by funds from the Lifelong Learning Community program.

Methodological details and innovations of the project *Griko* were presented by Prof. Isabelle Oztasciyan Bernardini D' Arnesano, Professor of Modern Greek Language and Literature at the University of Salento and Scientific Responsible of the project *Pos Mátome Griko*, Prof. Giorgio Vincenzo Filieri, Professor of *Griko* language, by Prof. Anna Dimitri, responsible for the organization of seminars on music, language and traditions of Salento at the Language Centre of the University of Salento and Prof. Sandra Abbate, an expert in CLIL methodology in teaching *Griko* Language, all members of the scientific staff of project *Griko*.

It was, then, pointed out that the big news of the project *Pos Mátome Griko* is, the adoption of the Common European Framework of Reference for Languages (CEFR), for teaching and learning a minority language. CEFR is the methodology put together by the Council of Europe to set up systems of validation of language ability across Europe. All new educational tools, absolutely innovative for concept and methodology, have been implemented according to CEFRS guidelines and requirements with the contribution of all the involved partners.

The traditional educational tools, as vocabularies, books, language courses for children and adults, are, also supported by modern ICT applied to education: the website www.e-Griko.eu, where users have also the access to the forum and to the e-learning platform.

It has been developed also an educational software, and created a Facebook group to engage and involve young people, too. Nevertheless, the new didactic approach also takes in consideration adults who will have access to a complete and integrated educational system for learning *Griko* at all levels. The availability of modern teaching materials and of a specific didactic program are the very strengths of the project to raise awareness on the important cultural and historical role played by *Griko* in everyday life and behavior of the *Griko* speaking population.

It was also pointed out that, because of its high innovative value, the Italian Ministry Of Education, University and Research - Regional School Office For Puglia has granted the patronage to the project *Pos Mátome Griko* (resolution Prot. No. 10129 of December 19, 2011). The patronage of the Ministry of Education is an important recognition of the work of the whole team as well as of the innovative value of the project, that comes to fill a didactic, methodological and historical gap, which is one of the main reason of the dispersion of this old and precious linguistic heritage.

This new project, dedicated to the preservation of *Griko* of Calabria, comes as a result of the great pioneering and experimental work that the whole team of the project *Pos Mátome Griko* conducted with professionalism and scientific and management competence. This is a further recognition of the importance of an idea and of a project that, combining innovation and tradition, technology and memory, wants to give new life and vigor to a secular heritage of language, culture and traditions that must be protected and preserved.

Long life to *Griko*!

A Bova (Rc), il primo incontro finalizzato alla presentazione del progetto

Pos Mathènnome Tin Glossa Grèka Tis Calabria / Come Impariamo La Lingua Greca Di Calabria, sviluppato sul modello del progetto Pos Mátome Griko, finalizzato alla valorizzazione e alla salvaguardia del Griko nell'area della Grecia Salentina

Sabato, 10 novembre 2012, a Bova (Rc), presso il Palazzo Tuscano - Centro Visite Parco Nazionale dell'Aspromonte si è svolto il primo incontro di presentazione del progetto: *Pos mathènnome tin Glossa Grèka tis Calabria / Come impariamo la lingua Greca di Calabria*.

L'incontro è stato organizzato dai Circoli di Cultura Greca Apodiafazzi e Odisseas proponenti del progetto, ed è stato il primo di una serie di incontri che si svolgeranno nei Comuni dell'Area Calabrogreca.

Al meeting, Presieduto da Carmelo Giuseppe Nucera, Presidente del Circolo Apodiafazzi, sono intervenuti, il Prof. Filippo Violi, Studioso Calabrogreco, la Prof. ssa Franca Falduto, Referente regionale Minoranze linguistiche, U.S.R.-Calabria. Il Prof. Franco ALTIMARI -Pro-Rettore dell'Università della Calabria, ha concluso il saloni di questo primo appuntamento. All'incontro, hanno preso parte, inoltre, una delegazione in rappresentanza del MIUR- Minoranze Linguistiche - Direzione Regionale della Calabria e docenti e cultori della Minoranza Calabrogreca

Hanno, inoltre, partecipato all'incontro anche alcuni esponenti del team di studiosi, esperti e docenti che fanno parte dello staff progettuale e scientifico del progetto *Pos Mátome Griko*, finanziato dal Programma Comunitario Lifelong Learning e in corso di svolgimento nell'area della Grecia Salentina.

Lo scopo dell'incontro di Bova è stato, infatti, proprio quello di valutare il progetto *Pos Mátome Griko* e i suoi output, per gemmare e sviluppare *Pos mathènnome tin Glossa Grèka tis Calabria / Come impariamo la lingua Greca di Calabria*, finalizzato alla tutela e alla salvaguardia della lingua Calabrogreca, e che, come l'omologo *Griko*, potrebbe essere finanziato dai fondi del programma comunitario Lifelong Learning.

Particolari e novità metodologiche del progetto, finalizzato alla valorizzazione e alla salvaguardia del *Griko* proprio nelle aree in cui si parla, sono stati illustrati dalla Prof.ssa Isabelle Oztasciyan Bernardini D'Arnesano, Professore di Lingua e Letteratura Neogreca dell'Università del Salento, Responsabile scientifico del progetto *Pos Mátome Griko*, dal Dott. Giorgio Vincenzo Filieri, Docente di lingua Griko, dalla Prof.ssa Anna Dimitri, responsabile dell'organizzazione di seminari di musica, lingua e tradizioni del Salento presso il Centro Linguistico di Ateneo

dell'Università del Salento e dalla Prof.ssa Sandra Abbate, esperta in metodologia C.L.I.L. nell'insegnamento della lingua greco-salentina.

È stato, quindi evidenziato che la grande novità del progetto *Pos Mátome Griko* consiste, nell'adozione nell'insegnamento di una lingua minoritaria, del *Quadro comune europeo di riferimento per la conoscenza delle lingue* (QCER), basato sulla divisione per livelli di conoscenza e competenza linguistica. La stessa metodologia per decisione del Consiglio d'Europa viene applicata per l'insegnamento delle lingue ufficiali europee come lingue straniere.

I tradizionali strumenti didattici come vocabolari, libri, corsi di lingua per bambini ed adulti, sono, inoltre coadiuvati dall'utilizzo delle moderne ITC applicate al settore dell'istruzione. Il progetto, prevede, infatti lo sviluppo di un sito web dedicato www.e-Griko.eu, di una piattaforma linguistica multimediale e di un software didattico, studiati per coinvolgere e catturare l'attenzione dei più giovani, senza dimenticare, però il pubblico dei più adulti che avranno a disposizione un sistema didattico completo e integrato per l'apprendimento del *Griko* a tutti i livelli. La disponibilità di materiali didattici moderni e uno specifico programma di formazione sono proprio i punti di forza del progetto per rafforzare la consapevolezza del valore culturale e storico che la lingua Griko ha avuto sulle popolazioni interessate.

È stato poi sottolineato che proprio per il suo grande valore innovativo il progetto *Pos Mátome Griko* ha ottenuto il gratuito patrocinio dalla Direzione Regionale dell'Ufficio Scolastico Regionale della Puglia - Ministero dell'Istruzione, dell'Università e della Ricerca, con nota prot. n. 10129 del 19 dicembre 2011. Il Patrocinio del MIUR è un importante riconoscimento al lavoro di tutto il team di progetto e al valore del Progetto che viene finalmente a colmare un vuoto didattico, metodologico e storico, causa principale della dispersione di questo millenario patrimonio linguistico e storico.

Questa nuova attività progettuale dedicata alla salvaguardia del *Griko* Calabro giunge come seguito del grande lavoro pionieristico e sperimentale che tutto il team del progetto *Pos Mátome Griko* ha condotto con professionalità e competenza scientifica e manageriale. È un'ulteriore riconoscimento dell'importanza di un'idea e di un progetto che, coniugando innovazione e tradizione, tecnologia e memoria, vuole dare nuova linfa e vigore a un patrimonio millenario di lingua, cultura e tradizioni che deve essere protetto e tutelato.

Lunga vita al *Griko*!

Η Γκρίκο στο Διαδίκτυο

Il Griko in internet

Ιστοσελίδα προγράμματος

www.e-Griko.eu

Η ιστοσελίδα του προγράμματος περιλαμβάνει βασικές πληροφορίες για το πρόγραμμα αλλά και άλλο χρήσιμο υλικό για τη Γκρίκο και τα ελληνόφωνα χωριά. Η ιστοσελίδα ενημερώνεται συνεχώς με νέα και δραστηριότητες του προγράμματος αλλά και με δραστηριότητες που σχετίζονται γενικά με την περιοχή της Απουλίας.

Μέσω της ιστοσελίδας είναι δυνατή η πρόσβαση στην πλατφόρμα εξ αποστάσεως εκπαίδευσης (e-learning).

Στο forum του προγράμματος www.e-Griko.eu/it/static/forum-it.aspx μπορείτε να βρείτε χρήσιμες πληροφορίες για την διδασκαλία της Γκρίκο αλλά και να γίνεται μέλος της εκπαιδευτικής κοινότητας, ανταλλάσσοντας ιδέες, εμπειρίες και απόψεις.

Στο κανάλι μας στο Youtube έχουμε ανεβάσει βίντεο από τις εκδηλώσεις μας, τραγούδια, караόκε και άλλο χρήσιμο υλικό για την Γκρίκο: www.youtube.com/user/PosMátomeGriko

Επισκεφτείτε μας στο Facebook: www.facebook.com/pos.matomeGriko

Εκπαιδευτικό λογισμικό και ηλεκτρονική πλατφόρμα εκμάθησης Pos Mátome Griko.

Το εκπαιδευτικό λογισμικό και η πλατφόρμα εξ αποστάσεως εκπαίδευσης που συνοδεύουν το βιβλίο, περιλαμβάνουν όλο το περιεχόμενο των δύο βιβλίων και παρέχουν την δυνατότητα αυτοδιδασκαλίας, μέσα σε ένα σύγχρονο περιβάλλον μάθησης, τόσο εντός όσο και εκτός τάξης. Έτσι, ο μαθητής μπορεί να εξασκηθεί είτε μέσω του διαδικτύου (e-learning platform) είτε μέσω του εκπαιδευτικού λογισμικού.

Και στις δύο μορφές ο μαθητής μπορεί να ακούσει τους διαλόγους εξασκώντας κατ' αυτό τον τρόπο την δεξιότητα κατανόησης προφορικού λόγου.

Παράλληλα, ο μαθητής έχει τη δυνατότητα να επιλύσει τις ασκήσεις και να λάβει άμεση ανατροφοδότηση στις ενέργειές του. Το λεξιλόγιο των μαθημάτων είναι διαθέσιμο στη Γκρίκο, τα ιταλικά και τα ελληνικά.

Ο μαθητής μπορεί να επιλέξει το τμήμα της ενότητας με το οποίο θέλει να ασχοληθεί καθώς και το ποιες ασκήσεις θα επιλύσει. Με αυτόν τον τρόπο αυξάνεται η διαδραστικότητα μεταξύ μαθητή και μέσου διδασκαλίας.

Τέλος, οι απαντήσεις των ασκήσεων, των παιχνιδιών και των δραστηριοτήτων βρίσκονται στην διάθεση του μαθητή.

www.e-Griko.eu

Pos matome GRIKO

Partner's zone

e-learning

Pagina Iniziale Il programma Partner Risultati Attività Attività recenti Forum Link

Benvenuti nel sito di e-griko.eu

L'area grecofona della **Grecia Salentina** si trova in Puglia a sud della città di Lecce. Una volta si estendeva su un territorio più vasto di quello odierno, tra Otranto, Υδρούς in greco antico e Gallipoli, l'antica Καλλίπολις.

Oggi l'area grecofona salentina (di circa 100 km.²) è costituita da 11 comuni: **Calimera, Carpignano, Castrignano dei Greci, Corigliano d'Otranto, Martano, Martignano, Soleto, Sternatia, Zollino, Carpignano Salentino, Cutrofiano**. Le tracce della preistoria che si riscontrano nell'area si intrecciano con i monumenti bizantini, quelli medievali e il barocco leccese.

In questi paesi, in misura diversa, sopravvivono in ciascuno di loro, usi e tradizioni che prove risalgono ad una comune radice greca. Ci sono **tre** teorie che provano a spiegare la presenza di questo elemento greco dell'area. La prima lo collega direttamente alla Magna Grecia, la seconda al periodo bizantino (fine del IX secolo, e la terza al periodo romano a causa dei molteplici rapporti con la allora grecofona Asia Minore.

Nella Grecia Salentina spesso si trovano toponimi di origine greca che si collegano all'ambiente, alla sua peculiarità e alle attività degli abitanti. Per esempio, spesso vediamo il toponimo "litarà" e "risarà" dove domina la pietra, "tichi" (muretti) che definiscono il confine tra le proprietà, "ampèglia" (vigne), "ancinarèa" (carciofo), "caridèa" (noce), "alògna" (aia) ecc.

Patrimonio culturale di quest'area sono i "traudia" (i canti) e i suoni che si ispirano alla mitologia e alla tradizione musicale dell'antica Grecia.

Il Griko, questa lingua minoritaria, unisce i paesi grecofoni, anche se ci sono delle varianti tra i vari paesi.

Sino al 1945 parlavano il griko quasi tutti gli abitanti di Calimera, Castrignano dei Greci, Corigliano d'Otranto,

Attività recenti

- A MARTANO IL QUINTO SEMINARIO INFORMATIVO DEL PROGETTO "POS MATOME GRIKO", 04/12/2012
- A MARTANO IL QUINTO INFODAY DEL PROGETTO "POS MATOME GRIKO", 04/12/2012
- A MARTIGNANO IL QUARTO SEMINARIO INFORMATIVO DEL PROGETTO "POS MATOME GRIKO", 20/11/2012
- A MARTIGNANO IL QUARTO INFODAY DEL PROGETTO "POS MATOME GRIKO", 20/11/2012
- A BOVA IL PRIMO INCONTRO sul PROGETTO "Pos mathénome tin Glossa Grèka tis Calavria / Come impariamo la lingua Greca di Calabria"
- Un film documentario sul gruppo musicale "Encardia", "La pietra danzante", dal 1 Novembre al cinema

Sito web del progetto

Il sito web dedicato comprende le informazioni basilari del progetto ma anche del materiale utile per il **Griko** e la Grecia Salentina. Il sito web è aggiornato in continuazione con le notizie e le attività del progetto ma anche con le iniziative riguardanti il Salento in generale.

Attraverso il sito web è possibile raggiungere la piattaforma per l'insegnamento a distanza (e-learning).

Nel forum del progetto www.e-Griko.eu/it/static/forum-it.aspx potete trovare informazioni utili per l'insegnamento del **Griko** ma anche diventare membri della comunità didattica, scambiando idee, esperienze e opinioni.

Nel nostro canale su You tube abbiamo caricato i video delle nostre manifestazioni, i canti, il karaoke e tutto il materiale utile per il **Griko**: www.youtube.com/user/PosMatomeGriko

Visitateci su Facebook: www.facebook.com/pos.matomeGriko

Software didattico e piattaforma elettronica per l'apprendimento Pos Matome Griko

Il Software didattico e la piattaforma elettronica per l'apprendimento a distanza che accompagnano il libro, comprendono l'intero contenuto dei due libri e danno la possibilità dell'autoapprendimento nell'ambito di un moderno ambiente di studio, in classe e no. Così, l'alunno può esercitarsi sia attraverso l'internet (e-learning platform) che tramite il software didattico.

In tutte e due le forme, l'alunno può sentire i dialoghi esercitando in questo modo l'abilità della comprensione del parlato.

Parallelamente, l'alunno ha la possibilità di risolvere gli esercizi ed avere un sostegno immediato per i suoi sforzi. Il glossario delle lezioni è disponibile in **Griko** in italiano e in greco.

L'alunno può scegliere la parte dell'unità che vuole utilizzare così come gli esercizi che vuole risolvere. In questo modo aumenta l'interattività tra l'alunno e lo strumento didattico.

Infine, le soluzioni degli esercizi, dei giochi e delle varie attività sono a disposizione dell'alunno.

Pos matome GRIKO

Partner's zone

js js
my.e-griko.gr

Αρχική Το πρόγραμμα Εταίροι Αποτελέσματα Δραστηριότητες Νέα Forum Links

18:03 15-02-2013

Αρχική Ψηφιακή βιβλιοθήκη Ακαδημαϊκή υποστήριξη

Γλώσσα - επίπεδο
Γρικο για παιδιά A1

Μάθημα
A1

Ενότητα

A1

- UNITÀ 1: Kalimèra!
- UNITÀ 2: Apùtten ise?
- UNITÀ 3: Possus chronu echi?
- UNITÀ 4: Esercizi di riepilogo
- UNITÀ 5: O cerò
- UNITÀ 6: Rucha ce kulùria
- UNITÀ 7: 'O spiti
- UNITÀ 8: Esercizi di riepilogo

Τα Αναλυτικά Προγράμματα Διδασκαλίας της Γκρίκο

της Βασιλικής Καβάγια, Διευθύντρια Σχολείου Ελληνικών Μέγας Αλέξανδρος

Στο Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα **Pos Mátome Griko** το ενδιαφέρον μας επικεντρώνεται στην **Γκρίκο**, τη γλώσσα που μιλιέται σε μία από τις δύο ελληνικές γλωσσικές νησίδες της Νότιας Ιταλίας, στην ευρύτερη περιοχή της Σαλεντινής Ελλάδας, στη Νότια Απουλία. Πρόκειται για μια μειονοτική γλώσσα, που περιλαμβάνει δωρικές λέξεις, οι οποίες μαρτυρούν την αρχαία της προέλευση, μεσαιωνικές και νεοελληνικές, καθώς και λέξεις από την τοπική ιταλική διάλεκτο της περιοχής, την *Dialetto Romanzo*. Μέσα από το Πρόγραμμα αυτό, στοχεύουμε στη διαφύλαξη και την προστασία της, ως πολύτιμο στοιχείο της κοινής Μεσογειακής Πολιτιστικής Κληρονομιάς.

Στόχος του Προγράμματος είναι να αναπτυχθεί μια ειδική διδακτική μέθοδος, βασισμένη σε δύο Αναλυτικά Προγράμματα, ένα για παιδιά και ένα για ενήλικες, δύο εκπαιδευτικά εγχειρίδια, ιστοσελίδα και πλατφόρμα e-learning για δωρεάν πρόσβαση στο υλικό και τις σχετικές πληροφορίες.

Τη στιγμή αυτή τα δύο Αναλυτικά Προγράμματα είναι έτοιμα και διαθέσιμα στην ιστοσελίδα του Προγράμματος <http://e-griko.eu/el/static/curricula-el.aspx>. Το ένα απευθύνεται σε παιδιά ηλικίας 6-15 ετών και το άλλο σε εφήβους-ενήλικες, ενώ και τα δύο ακολουθούν τα κριτήρια του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Αναφοράς και παρουσιάζουν αναλυτικά τα στοιχεία που συνθέτουν τα έξι επίπεδα γλωσσομάθειας A1, A2, B1, B2, Γ1, Γ2.

Σε κάθε επίπεδο ξεχωριστά περιγράφονται οι Γενικοί Εκπαιδευτικοί Στόχοι (οι ανάγκες που πρέπει ανά επίπεδο να καλυφθούν), οι Ειδικοί Εκπαιδευτικοί Στόχοι (οι ειδικότερες καταστάσεις, που αφορούν την κατανόηση και παραγωγή προφορικού και γραπτού λόγου), οι Καταστάσεις Επικοινωνίας (στις οποίες πρέπει να αντεπεξέρχεται επιτυχώς ο μαθητής, σχετικά με τα προσωπικά του στοιχεία, την οικογένειά του, την κατοικία του, την εργασία, τα ταξίδια, το περιβάλλον, την κοινωνική ζωή, την αγορά κλπ.), το Λεξιλόγιο (αυτό που απαιτείται σε κάθε επίπεδο), η Φωνητική (η κατανόηση των κανόνων για την προφορά και τον τονισμό) και τα Κοινωνιο-γλωσσικά Στοιχεία (συνήθειες, έθιμα, πολιτιστικά στοιχεία, τραγούδια, γιορτές, χειρονομίες κλπ. που στοχεύουν στη σωστή ένταξη του μαθητή στην κοινωνία των ομιλητών της **Γκρίκο**).

Σε καθεμία από τις περιπτώσεις αυτές, παρουσιάζονται αναλυτικά όλα όσα ο μαθητής οφείλει να κατέχει, προκειμένου να ανήκει στο ένα ή το άλλο επίπεδο. Ένα παιδί, για παράδειγμα, A1 επιπέδου πρέπει να μπορεί να περιγράψει τον εαυτό του (να αναφέρει το όνομά του, την ηλικία του, πού μένει, σε ποιο σχολείο πάει κλπ.) και αντίστοιχα ένας ενήλικας του B1 επιπέδου να δίνει πληροφο-

ρίες σε φιλικό ή τυπικό τόνο για την προσωπική του ζωή (τη διαμονή, τη διατροφή, τη μετακίνησή του, τη δουλειά του κλπ.).

Το αξιοσημείωτο είναι ότι οι περιπτώσεις αυτές συνοδεύονται από συγκεκριμένα παραδείγματα, που βοηθούν στην κατανόηση και που αποδεικνύουν τη ζωντάνια και τη χρηστικότητα της γλώσσας. Είναι αυτά που απαντούν σε ορισμένους ότι η **Γκρίκο** πράγματι μπορεί να ανταποκριθεί σε ποικίλα γλωσσικά περιβάλλοντα, σύγχρονα και καθημερινά. Σχετικά δε με τη γραφή αυτών των παραδειγμάτων και με τη φωνητική μεταγραφή της γλώσσας γενικότερα, δίνονται στην Εισαγωγή των Αναλυτικών πολλές πληροφορίες, για τις δυσκολίες που προέκυψαν και τους κανόνες, στους οποίους κατέληξαν, έπειτα από έρευνα, οι καθηγητές του Προγράμματος. Θυμίζουμε ότι οι κανόνες γραφής και κάποια γραμματικά φαινόμενα δεν είναι συστηματοποιημένα, καθώς πρόκειται για προφορική κυρίως γλώσσα και με πολλές παραλλαγές από χωριό σε χωριό. Έτσι, συμφωνήθηκε να ακολουθηθούν συγκεκριμένοι κανόνες, προκειμένου να διευκολυνθεί η συγγραφή του έργου.

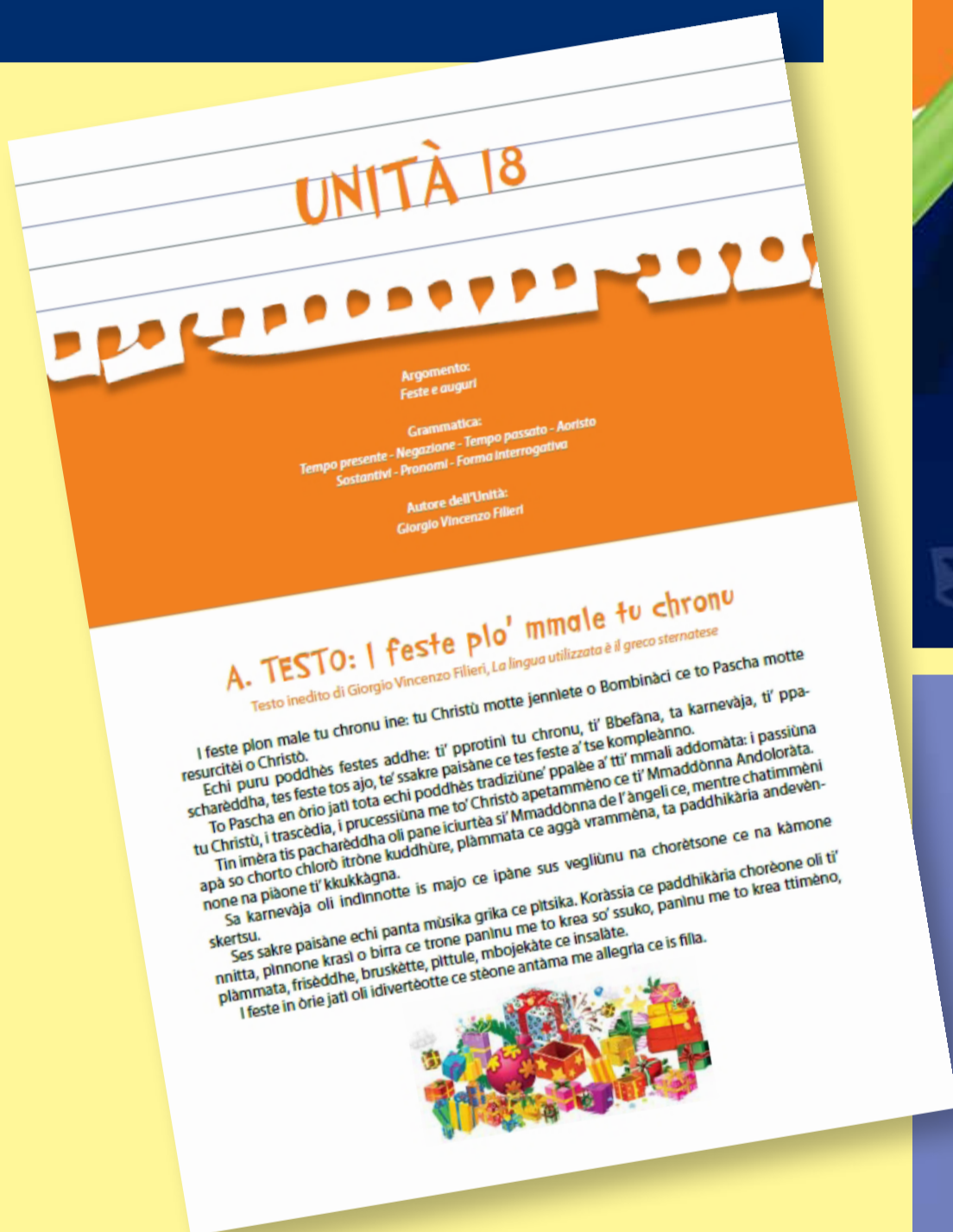
Τα Αναλυτικά συνοδεύονται, επίσης, και από Βιβλιογραφία, με καταχωρημένες όλες τις πηγές, γραπτές, προφορικές και άλλες.

Εν κατακλείδι, το σημαντικότερο όλων είναι ότι για πρώτη φορά δημιουργείται Αναλυτικό Πρόγραμμα για μια μειονοτική γλώσσα, κάτι που συμβάλλει στην περαιτέρω ανάπτυξη της, τη μελέτη και τη διδασκαλία της. Η **Γκρίκο**, η γλώσσα της Νότιας Απουλίας, συστηματοποιείται και μελετάται με βάση γλωσσολογικά κριτήρια, σαν κι αυτά που προβλέπονται για τις επίσημες γλώσσες από το Κοινό Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Αναφοράς.

Μια ματιά στο εκπαιδευτικό υλικό

Livello A1-A2 per ragazzi

Livello B1-B2 per adulti

Το βιβλίο, που απευθύνεται στα παιδιά, περιλαμβάνει χαιρετισμούς, θέματα για την οικογένεια, τον καιρό, τα χρώματα, τις γιορτές και τις διακοπές, το σπίτι και το σχολείο.

Το βιβλίο των ενηλίκων αναφέρεται σε τραγούδια, συνταγές, τουρισμό, αρχιτεκτονική, ελαιολιβεία, θρησκεία και παραδόσεις.

Κάθε ενότητα αποτελείται από:

- δύο ή τρία κείμενα,
- λεξιλόγιο μεταφρασμένο σε ιταλικά και ελληνικά,
- ασκήσεις για εμπέδωση του λεξιλογίου και κατανόησης των κειμένων,
- θεωρία γραμματικής με πίνακες, πολλά παραδείγματα και ασκήσεις,
- ενώ η ενότητα συνήθως τελειώνει με δραστηριότητες παραγωγής γραπτού και προφορικού λόγου.

Questo metodo per l'apprendimento della lingua grika, per il livello base ed elementare, è stato impostato sulla base degli obiettivi didattici del *Quadro comune di riferimento per le lingue del Consiglio d'Europa*. E' la prima volta in Europa che questo metodo è applicato per l'insegnamento di una lingua minoritaria. Per ogni livello sono state elaborate nove unità, i cui temi riguardano i vari aspetti della cultura e delle tradizioni della Grecia Salentina, tenendo conto delle quattro abilità (ascoltare, parlare, leggere e scrivere). Le unità sono composte di dialoghi, testi ed esercizi scritti e orali a risposta multipla, vero/falso ed esercizi a risposta aperta. E' stato dato ampio spazio agli aspetti morfosintattici della lingua e al lessico, evidenziando la varietà linguistica dei vari paesi della Grecia Salentina. Il libro è accompagnato da un CD interattivo che comprende le unità didattiche e le registrazioni dei testi recitati da persone di madrelingua.

Γκρίκο: Η ελληνικής καταγωγής διάλεκτος της Απουλίας και η διδασκαλία της

Αθήνα, 17 Δεκεμβρίου 2011

Pos matome GRIKO

ΗΜΕΡΙΔΑ

ΓΚΡΙΚΟ:
Η ελληνικής καταγωγής διάλεκτος της Απουλίας και η διδασκαλία της

www.e-griko.eu

Σάββατο 17 Δεκεμβρίου 2011, 18:00-21:00
Ξενοδοχείο Χίλτον (Αθήνα), Αίθουσα «Τερψιχόρη Β΄»

ΕΛΛΗΝΟ ΒΡΕΤΑΝΙΚΟ ΚΟΛΛΕΓΙΟ
ΜΕΓΑΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΣΧΟΛΕΙΟ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΓΙΑ ΞΕΝΟΥΣ
ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΔΙΑΔΟΣΗ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

Σχολείο Ελληνικών Μέγας Αλέξανδρος/Ελληνοβρετανικό Κολλέγιο
Τηλ.: 210 8217710, Τοτ.: 210 8215025
Ηλ. αλληλογραφία: alexander@bhc.gr / sag@bhc.gr
www.alexander-edu.org / www.elinavretaniko.gr

Οργανισμός για την Διάδοση της Ελληνικής Γλώσσας
Τηλ.: 210 7718077, Τοτ.: 210 7470463
Ηλ. αλληλογραφία: odegi@otene.gr
www.odeg.gr

Το σχέδιο αυτό χρηματοδοτήθηκε με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η παρούσα δημοσίευση (ανακοίνωση) δεσμεύει μόνο το συντάκτη της και η Επιτροπή δεν ευθύνεται για τυχόν χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.
Project number: 511495 - LLP-1-2010-IT-KA2-KA2MP
Agreement number: 2010- 4137/001-001

Η Ημερίδα διοργανώθηκε από το Σχολείο Ελληνικών **Μέγας Αλέξανδρος**, τμήμα του Ελληνοβρετανικού Κολλεγίου σε συνεργασία με τον Οργανισμό για την Διάδοση της Ελληνικής Γλώσσας (ΟΔΕΓ).

Κατά την διάρκεια της Ημερίδας έγινε και η παρουσίαση του προγράμματος **Pos Mátome Griko** το οποίο επινοήθηκε για να τονώσει το ενδιαφέρον και την χρήση της Γκρίκο, καθιστώντας εύκολη και ενδιαφέρουσα την εκμάτησή της, μέσω μιας σύγχρονης διδακτικής μεθοδολογίας, με πρωτοποριακό διδακτικό υλικό.

Στην ημερίδα έγιναν πολλές σημαντικές ανακοινώσεις και από τους εταίρους του προγράμματος αλλά και από τον ΟΔΕΓ και καθηγητές που διδάσκουν την Γκρίκο στην Σαλεντινή Ελλάδα. Αξιοσημείωτη ήταν η παρουσία του ελληνικού συγκροτήματος *Encardia* που έκλεισε την εκδήλωση με τραγούδια και μουσική της Κάτω Ιταλίας.

Σημειώνουμε, ότι με την ολοκλήρωση της Ημερίδας έγινε εντελώς σαφές ότι δεν μιλάμε για την αναβίωση μιας χαμένης γλώσσας αλλά για την διατήρηση και την διάδοση μιας γλώσσας που μιλιέται από χιλιάδες ανθρώπους οι οποίοι έχουν ανάμνηση της καταγωγής τους και θέλουν να διατηρήσουν την ξεχωριστή πολιτιστική ταυτότητά τους.

Απόσπασμα από τον χαιρετισμό του κυρίου Κ. Καρκανιά, Προέδρου του Ελληνοβρετανικού Κολλεγίου

Ποιος άραγε ενδιαφέρεται για την Γκρίκο;

[...] Οι σημερινοί Γκρεκάνοι έχουν λοιπόν και πρέπει να διατηρήσουν δύο ψυχές αφού μιλούν την **Γκρίκο** και την Ιταλική και όσοι έχουν μάθει και Νέα Ελληνικά αποκτούν και την τρίτη ψυχή, όπως ο πρόγονός τους ο Κουϊντο Έννιο.

Είπα όλα τα παραπάνω για να τονίσω, ότι για την ελληνική καταγωγή των Γκρεκάνων δεν μιλούν μόνο οι ίδιοι ούτε μόνο κάποιοι ερευνητές ή έστω και εμείς αλλά σημαντικοί αρχαίοι συγγραφείς και επομένως δεν είναι δυνατόν να αμφιβάλουμε.

Και αναφέρθηκα στα λόγια του Σαλβατόρε Σικούρο και του Κουϊντο Έννιο για να τονίσω, ότι αξίζει να προσπαθούμε για την διατήρηση, την διδασκαλία και την διάδοση της **Γκρίκο** αφού αυτή είναι μια ακόμη ψυχή για τους Γκρεκάνους.

Απόσπασμα από την ομιλία της κας της Isabella Oztasciyan Bernardini d'Arnesano, Επιστημονική Υπεύθυνη τους Προγράμματος Pos Mátome Griko

Η Γκρίκο στην Νοτία Απουλία

[...] Το παλαιότερο κείμενο στην ελληνοσαλεντινή γλώσσα είναι ένας θρήνος του 1556 που δημοσιεύτηκε από τον μεγάλο ποιητή της Καλημέρα Vito Domenico Palumbo στα τέλη του 19ου αιώνα.

Σήμερα στα χωριά της Grecia Salentina υπάρχει μια κατάσταση τριγλωσσίας. Οι κάτοικοι των χωριών μιλούν το **Γκρίκο**, την ιταλική τοπική διάλεκτο και τα ιταλικά.

Είναι αξιοσημείωτο ότι η ελληνική διάλεκτος που ομιλείται σήμερα στην Σαλεντινή Ελλάδα δεν είναι η ίδια σε όλα τα χωριά, υπάρχουν διαφορές, αν και οι αποστάσεις μεταξύ των χωριών είναι ελάχιστες. Πολύ πιθανώς αυτό να οφείλεται στο ότι οι ιδρυτές αυτών των χωριών προερχόταν από διαφορετικές περιοχές, αλλά και στο γεγονός ότι η γλώσσα, τους τελευταίους δύο αιώνες μεταδόθηκε μόνον με τον προφορικό λόγο.

Πολλοί από τους ηλικιωμένους κατοίκους της περιοχής έχουν το **Γκρίκο** ως μητρική γλώσσα και έχουν μάθει τα Ιταλικά όταν πήγαν στο σχολείο. Αυτό όπως είναι ευνόητο, δεν συμβαίνει πλέον διότι οι συνθήκες είναι εντελώς διαφορετικές.

Απόσπασμα από την ομιλία της κας Manuela Pellegrino, Υποψήφια Διδάκτωρ Ανθρωπολογίας Παν/μιο UCL, University College of London

Pos Mátome Griko: Το εκπαιδευτικό υλικό. Α΄ Επίπεδο για παιδιά

Kalon vrai is olu. Telo na po dio loja is grika. Kuo Manuela Pellegrino ce ime apu Tsuddhinu, a paisi Griko, attin Grecia Salentina. Motti imo' keccia o ciurimmu ce i manamma 'e miliane Grika sse mena; to mattesa ka imo' mmali ce rao ambrò na to mattedo kajo. 'E sozzo pi ka ene i glossa mu, ma arricordeme ka motti imo' 10 chronò, ambrò sto kantuna, eròtona 'on ciurimmu na mu pi ti èrketè sto pi citto lo, pos enna po tuo, pos enna po cino...

Καλησπέρα σε όλους. Θέλω να πω δύο λόγια στην **Γκρίκο**. Με λένε Manuela Pellegrino και είμαι από το Τζολλίνο, ένα ελληνόφωνο χωριό της Grecia Salentina. Όταν ήμουν μικρή, οι γονείς μου δεν μιλάγανε **Γκρίκο** με εμένα. Την έμαθα όταν ήμουν ήδη μεγάλη και συνεχίζω να την μαθαίνω καλύτερα. Δεν μπορώ να πω ότι είναι η γλώσσα μου, αλλά θυμάμαι ότι όταν ήμουν 10 χρονών, μπροστά στο τζάκι, ρωτούσα τον πατέρα μου να μου πει, τι σημαίνει αυτή η λέξη και τι εκείνη, πώς λέγεται αυτό και πώς το άλλο. [...]

Η πηγή του υλικού μου είναι οι φυσικοί ομιλητές. Όλο το εκπαιδευτικό υλικό προέρχεται από αυθεντικές ηχογραφήσεις, που έκανα για το πρόγραμμα. Χρησιμοποίησα βέβαια και άλλες που είχα κάνει ως κομμάτι της έρευνας του διδακτορικού μου. Τις απομαγνητοφώνησα ακριβώς όπως ήταν. Πρόκειται, δηλαδή, για αυθεντικά κείμενα φυσικών ομιλητών, που έχω προσαρμόσει κάνοντας τις απαραίτητες αλλαγές, καθώς έπρεπε να λάβω υπόψη ότι, πρώτον, απευθύνονται σε μαθητές 6-15 ετών και δεύτερον, ότι έπρεπε να παρουσιάζουν ένα συγκεκριμένο γραμματικό φαινόμενο. Δεν έχω, λοιπόν, επέμβει στα κείμενα, ούτε έχω κάνει ουσιαστικές αλλαγές, απλά τα έχω προσαρμόσει, ώστε να ανταποκρίνονται στις ανάγκες των μαθητών.

Pos Mátome Griko: Η διδασκαλία της Γκρίκο σε παιδιά και ενήλικες

Αθήνα, 21 Δεκεμβρίου 2012

Ημερίδα πραγματοποιήθηκε στην Αθήνα, την 21 Δεκεμβρίου 2012 και είχε μεγάλη επιτυχία. Κατά την διάρκεια της ημερίδας έγινε παρουσίαση του προγράμματος από την κυρία Καβάγια Βασιλική, Διευθύντρια του Σχολείου Ελληνικών **Μέγας Αλέξανδρος**. Παράλληλα, η κα Καϊμάκη Φωτεινή, φιλόλογος-ερευνήτρια του Πολιτισμού της Κ. Ιταλίας, παρουσίασε στοιχεία σχετικά με τη διδασκαλία της **Γκρίκο** σε παιδιά στο Castrignano dei Greci, *Pos mattennune Griko ta paidia sto Castrignano dei Greci*. Τέλος, έγινε παρουσίαση των τριών πρώτων έργων του διαγωνισμού, τα οποία γράφτηκαν στην **Γκρίκο** από συγγραφείς που προέρχονται από τα ελληνόφωνα χωριά του Σαλέντο, από τον κύριο Alessandro Spiliotourilo, σκηνοθέτη, ενώ πραγματοποιήθηκε και θεατρικό αναλόγιο με παρουσίαση αποσπασμάτων των ανωτέρω έργων από τους ηθοποιούς Χριστίνα Γερογιάννη και Δημήτρη Νικολόπουλο.

Απόσπασμα από την ομιλία της κυρίας Καβάγια Βασιλικής

Pos Mátome Griko. Η διδασκαλία της Γκρίκο σε παιδιά και ενήλικες. Τα εκπαιδευτικά εγχειρίδια και το αναλυτικό πρόγραμμα.

[...] Στη συνέχεια, και στηριζόμενοι στα στοιχεία που αναπτύξαμε, προχωράμε στη συγγραφή δύο βιβλίων, ένα για παιδιά επιπέδου Α1-Α2 και ένα για ενήλικες επιπέδου Β1-Β2, με 18 ενότητες το κάθε βιβλίο.

Η επιλογή των επιπέδων έγινε σκόπιμα, δεδομένου ότι τα παιδιά ξεκινούν από πολύ συγκεκριμένες απλές δομές, που παρουσιάζονται μεθοδικά και συστηματοποιημένα, ενώ οι ενήλικες ήδη έχουν ακούσματα και αντιμετωπίζουν πιο σύνθετες δομές και πιο απαιτητικά γι' αυτούς κείμενα. Τα θέματα προσαρμόζονται, ανάλογα, στα ενδιαφέροντα της κάθε ομάδας.

Έτσι, το βιβλίο που απευθύνεται στα παιδιά, περιλαμβάνει χαιρετισμούς, θέματα για την οικογένεια, τον καιρό, τα χρώματα, τις γιορτές και τις διακοπές, το σπίτι και το σχολείο, ενώ το βιβλίο των ενηλίκων αναφέρεται σε τραγούδια, συνταγές, τουρισμό, αρχιτεκτονική, ελαιοτριβεία, θρησκεία και παραδόσεις.

Κάθε ενότητα αποτελείται από δύο ή τρία κείμενα, λεξιλόγιο μεταφρασμένο σε ιταλικά

και ελληνικά, ασκήσεις για εμπέδωση του λεξιλογίου και κατανόησης των κειμένων, θεωρία γραμματικής με πίνακες, πολλά παραδείγματα και ασκήσεις, ενώ η ενότητα συνήθως τελειώνει με δραστηριότητες παραγωγής γραπτού και προφορικού λόγου.

Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται τόσο στα κείμενα, ώστε να καλύπτονται πραγματικές και συγκεκριμένες καταστάσεις επικοινωνίας, όσο και στις δραστηριότητες, ώστε ο πολιτισμός, τα τραγούδια, τα παραμύθια και οι συνήθειες να γίνονται αντικείμενο επεξεργασίας και διδασκαλίας γλώσσας.

Κλείνοντας, τονίζουμε ότι παρ' όλο που έχουν γίνει στο παρελθόν αξιόλογες προσπάθειες από εκπαιδευτικούς, εμείς στοχεύουμε στο να ενεργοποιήσουμε το ενδιαφέρον όλων των πιθανών εμπλεκόμενων φορέων της περιοχής και όχι μόνο στο να παρουσιάσουμε μια συστηματοποιημένη μέθοδο διδασκαλίας, πάνω στα ευρωπαϊκά πρότυπα γλωσσών, μέσα από ένα ενδιαφέρον υλικό, έντυπο και ηλεκτρονικό, το οποίο βασίζεται σε συγκεκριμένο Αναλυτικό Πρόγραμμα. Δημιουργήσαμε τη βάση για σχεδιασμό και συγγραφή εκπαιδευτικού υλικού για τα υπόλοιπα επίπεδα, καθώς το Αναλυτικό Πρόγραμμα τα περιγράφει αναλυτικά και μεθοδικά όλα και υπάρχει υλικό για περαιτέρω αξιοποίηση. Γιατί όχι δηλαδή, να δημιουργηθούν βιβλία για τα υπόλοιπα επίπεδα.

Τελειώνοντας, θα ήθελα να τονίσω ότι η **Γκρίκο** αποτελεί μια ιδιαίτερη γλωσσική και πολιτιστική κληρονομιά, που η επιθυμία για την αναβίωσή της γίνεται όλο και πιο ισχυρή. Αυτό θα παρουσιάσουν και οι επόμενοι ομιλητές: το ζωντανό ενδιαφέρον και την ανάγκη ώστε η γλώσσα αυτή να διδαχθεί και να εξελιχθεί. Και νιώθουμε ωραία, που μέσα από το δικό μας πρόγραμμα προέκυψαν σημαντικά προϊόντα: δύο βιβλία και ένα αναλυτικό πρόγραμμα, που πλουτίζουν τη βιβλιογραφία και θέτουν βάσεις για μελλοντική αξιοποίησή.

Απόσπασμα από την ομιλία της κυρίας Καϊμάκη Φωτεινής

Pos mattennune Griko ta pedia sto Castignano dei Greci

Ο λόγος πάλι για την γλώσσα, πάντα για την γλώσσα, την **Γκρίκο**, σήμερα ειδικά για την διδασκαλία στα παιδιά και τους μεγάλους. Άρα δεν είναι πια ζωντανή;

Γιατί πρέπει να μάθουν την **Γκρίκο** τα παιδιά; "Tuti l glossa mas plusiene ene l glossa tuse dikuma parua", λένε οι Καλαβροί έχοντας την ίδια σχεδόν γλώσσα με τους Σαλεντίνοους. Απέχουν εξακόσια περίπου χιλιόμετρα μεταξύ τους, παλιά δεν είχαν καμία επαφή κι όμως έχουν κοινά γλωσσικά στοιχεία γιατί έχουν κοινή πρόγονο την Ελληνιστική Κοινή, αλλά και με τα αρχαϊκά στοιχεία που διατηρούν την αρχαία ελληνική γλωσσική παράδοση της Μεγάλης Ελλάδας.

Ο ποιητής από το Τζολλίνο Δομήνικος Τόντι, από φτωχή αγροτική οικογένεια, ο οποίος είχε γνωρίσει τον Vito Domenico Palumbo και τον Gerhard Rohlf, στο βιβλίο του *Glossa, La lingua greca del Salento*, γράφει το 1935:

*Oria glossa, pu simeni
san travudin is t'avti
Aftechi limonimieni
cacosirnis tin zoi.
Schole en echis de viblia
ce aftian apse tinò [...]
Ta glicea-su travudacia
na matthesun istennu
ta pedia ce a corasacia
tis Grikia tu Derentu.*

Enan ponon echi l cardia-mu: tin Grikian-ma. Ithela tuttun Grikian-ma na tin ennorisume, na tin agapisune, na tin aftisun oli. Tutin orian glossa-ma, pu simeni apo tris chiliades chronu sta meri ma, ce cacosirni tin zoin-ti ftechi, limonimieni, polles fores ivrimmeni; tuttun oria glossa, pu en sozome grapsi me ta grammata-ti ghiati mas ghetthisan xena, ithela na tin do ennorimieni, axiomeni, is tes schole ce is tes iclisie. Ghiati tui ene i pleon oria, i pleon mali, i pleon doxammieni glossatu cosmum: i glossa tu Omeru, tu Sofockleu, tu Evripidu, tu Platona ce tu Aristotela; i glossa tos Aghios Evangelio ce tu Chrisostomu. Ce ene i glossa mana, alithini glossa mana, pu panta ce panta ghenna; ce ghia tuo, oles e glosse trechun is avtin, na tos charisi ta loghia ta nea ghia ta nea plasmata, ghia ta nea ghenimata tu noi-ma tu anthropu.[...] Grika imestha; ma, apo tris chiliades chronu, stin Italia stecome, me tin Italian zume, tus onus-ti; echome ce tes charesti. Grika omilume, ma nde ghiati imestha xeni; ma ghiati imestha to pleon paleon ghenno tu toru. [...]

Όλα αυτά είναι λόγοι για να μάθει σήμερα ένα παιδί στο Τζολλίνο αυτήν την «ωρία γκλώσσα». Όμως υπάρχει ένα πρόβλημα: για τον Τόντι αυτή η γλώσσα υπήρξε η μητρική, αυτή που πρωτάκουσε στην κούνια από την μάνα του, μ' αυτή μεγάλωσε, έγινε ένα με τη ζωή του.

Σε μια έρευνα που έκανε το 1972 ο Rohlf στην Grecia Salentina διαπίστωσε ότι ελληνικές είναι οι πρώτες λέξεις που μαθαίνει το μωρό από την μάνα του, η Ελληνική είναι η γλώσσα που μιλιέται στο σπίτι, στις πλατείες, στις λαϊκές γιορτές, στους δρόμους και στα μαγαζιά, το 1972 όμως συνέβαιναν όλα αυτά.

Σήμερα όμως το παιδί που καλείται να μάθει τη γλώσσα τη νιώθει ξένη, γιατί η Ιταλική είναι η γλώσσα που από βρέφος ακούει. Υπάρχουν κάποιες εξαιρέσεις παιδιών που γνωρίζουν όχι όλη την γλώσσα με λέξεις και φράσεις, που έχουν ακούσει από τον παππού και τα γιαγιά, αν αυτοί την μιλούν στο σπίτι. Ακόμα και οι παππούδες που μιλούν σήμερα το **Γκρίκο** στο σπίτι και στο καφενείο είναι λίγοι. Πρέπει να τους προκαλέσεις για να μιλήσουν.

Το θέμα λοιπόν δεν είναι μόνο τα βιβλία και η γραμματική αλλά παράλληλα πρέπει τα παιδιά να μάθουν ποιοι είναι, να αποκτήσουν ταυτότητα, μνήμη ιστορική, για να πειστούν να μάθουν αυτή τη γλώσσα. Κάτι που πρέπει βέβαια να γίνει και για τους γονείς.

Θυμάμαι την συγχωρεμένη Ελληνίδα δασκάλα, την Παναγιώτα Γιαννούκου, που δίδα-

σκε Νέα Ελληνικά και **Γκρίκο** στο σχολείο του Καστριγιάνο με διευθύντρια την Ada Nucita τότε το 2001 και έλεγε σε μια συνέντευξη που της είχα πάρει για το κρατικό ραδιόφωνο, ότι τα απογεύματα πήγαινε στα σπίτια των Καστριγιανών για να συζητήσει μαζί τους και να τους πείσει να στείλουν τα παιδιά τους να μάθουν το **Γκρίκο**.

Τα ελληνικό γλωσσικό ιδίωμα του Σαλέντο και της Καλαβρίας είναι μιας αγροτοποικιακής κοινωνίας που δεν υφίσταται πια και δεν μπορεί να ανταποκριθεί στις σημερινές ανάγκες ιδίως των νέων. Είναι λοιπόν αδύνατον να αποτελέσει μέσον καθημερινής επικοινωνίας. Μόνο, όπως είπα προηγουμένως, για την ιστορική συνείδηση και την μετάδοση της πολιτισμικής, επομένως και της γλωσσικής, παράδοσης στις επόμενες γενιές των Σαλεντίνων είναι μεγάλη ανάγκη να διδάσκονται στα σχολεία της Grecia Salentina.

Στο Castrignano λίγοι είναι πια που μιλούν το **Griko** και ελάχιστοι που το γράφουν. Την ανάγκη διδασκαλίας της γλώσσας στα παιδιά είχε κατανοήσει ο καθηγητής Angiolino Cotardo, ο οποίος κατέγραψε σε μύθος και παραδόσεις λαϊκές με τον τίτλο *Lombrollò (Λέξη Μετά τη Λέξη)*. Ήθελε να γνωρίσουν τα παιδιά τον πλούτο της παράδοσης που κληρονόμησαν και επειδή πίστευε ότι το ελληνοσαλεντίνικο ιδίωμα και η νεοελληνική γλώσσα έχουν την ίδια μάνα, υιοθέτησε την συγκριτική μέθοδο διδασκαλίας των δύο γλωσσών, μέθοδο που ακολούθησε και η Ada Nucita, διευθύντρια του σχολείου, με την βοήθεια της Francesca Stomeo όταν εξέδωσε το 1998-99 τον διδακτικό οδηγό *Milume Grika* με στόχο πάντα "na min svisi l glossa ton ellinofonon tis Kato Italias".

Από το 1999 που αποφάσισε η Ιταλική Βουλή να διδάσκονται τα δύο αυτά γλωσσικά ιδιώματα στα σχολεία, όντως διδάσκονται αλλά με υποτυπώδη τρόπο και 1-2 ώρες την εβδομάδα. Τώρα με την κρίση σε πολλά σχολεία κόπηκαν και αυτές.

Το 2006 επισκέφθηκα το σχολείο *Carlo Gnocchi* στο Καστριγιάνο και παρακολούθησα το μάθημα που έκανε η Clelia Greco, κρη του καθηγητή Antonio Greco, στην Γ' τάξη και διαπίστωσα ότι η διδασκαλία της γλώσσας γίνεται κυρίως με τραγούδια και παιχνίδια.

Το 2005 έφερα σε επαφή το 33ο Δημοτικό Σχολείο της Αθήνας με το σχολείο του Καστριγιάνο που έκανε τη παιδεία της Β' τάξης έγραψαν μικρές επιστολές στην γλώσσα του **Γκρίκο** στα παιδιά της Αθήνας. Και για τις δύο πλευρές ήταν πολύ ενδιαφέρουσα αυτή η επικοινωνία.

Τα ποιήματα και τα κειμενάκια αφορούν την εκάστοτε επικαιρότητα σε εορτές του κάθε μήνα, τις εποχές και τα φυσικά φαινόμενα. Θα σας διαβάσω ένα ποίημα από το βιβλίο της Nucita Stefanelli *To Griko sti skola*.

*Ambrò stin grutta.
Bambinuddhi, evòime minciò
Ce irta na se toriso ce na su pò an lo
O limo-mmu isele na pi tossa pramata
Ma esu ola ta sseri
Su leo manicha tuo:
-Vale essu sti kardia ssu
Ole te fsicheddhe tu kosmu
Fere on ijo cei pu echi o skotinò
In agapi cei pu echi misia
Ce kane na stasune oli filia.*

Ο Antonio Greco έγραψε και τους στίχους του ύμνου της Grecia Salentina που τραγουδούν τα παιδιά:

*Homa, homa vloimeno
A tus aju ce a to ghenno. [...]*

Ας κλείσουμε αισιόδοξα. Μια παροιμία από το Σαλέντο λέει: "Eci pu ene pedia di gapusi den sotzi klisi te porte".

Παρουσίαση του προγράμματος *Pos Mátome Griko* στους φοιτητές της Χορευτικής Ομάδας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων

Pos Mátome Griko. Σεμινάριο για Εκπαιδευτικούς

Ολοκληρώθηκε με επιτυχία το Σεμινάριο Διδασκαλίας της **Γκρίκο** για Εκπαιδευτικούς, που πραγματοποιήθηκε στις 4 Δεκεμβρίου 2012.

Κατά την διάρκεια του σεμιναρίου παρουσιάστηκαν τα αποτελέσματα του Ευρωπαϊκού Προγράμματος **Pos Mátome Griko**, από την κα Καβάγια Βασιλική, Διευθύντρια του Σχολείου Ελληνικών **Μέγας Αλέξανδρος**.

Επίσης, έγινε εκτενής αναφορά σε ποιήματα και τραγούδια, ειπωμένα στη διάλεκτο αυτή, που αφορούσαν τους καρβουνιάρηδες και τα ελαιοτριβεία, εργασίες παραδοσιακές αλλοτινών χρόνων, από την κα Καϊμάκη Φωτεινή, Φιλολόγο-Ερευνήτρια του Πολιτισμού της Κ. Ιταλίας.

Ο κος Alessandro Spiliotopoulos, σκηνοθέτης, παρουσίασε τα τρία πρώτα έργα του διεθνή διαγωνισμού συγγραφής θεατρικού μονόπρακτου στα ελληνικά της Κάτω Ιταλίας, τα οποία γράφτηκαν στην **Γκρίκο** από συγγραφείς που προέρχονται από τα ελληνόφωνα χωριά του Σαλέντο.

Στο τέλος του σεμιναρίου πραγματοποιήθηκε θεατρικό αναλόγιο με παρουσίαση αποσπασμάτων των ανωτέρω έργων από τους ηθοποιούς Χριστίνα Γερογιάννη και Δημήτρη Νικολόπουλο και προβλήθηκε το ντοκιμαντέρ *Encardia, Η πέτρα που χορεύει*.

Τον περασμένο Μάιο, η Χορευτική Ομάδα του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων (Χ.Ο.Π.Ι.) είχε τη χαρά να συμμετάσχει, μετά από πρόσκληση του Πανεπιστημίου του Σαλέντο, σε εκδηλώσεις στο Λέτσε και στο Τζολίνο (ελληνόφωνος δήμος της Σαλεντινής Ελλάδας). Στα πλαίσια αυτά οργανώθηκε στις 11 Μαΐου 2012, από την καθηγήτρια Ισαβέλλα Οζτασσιάν Μπερναρντίνι ντ'Αρνεζάνο, επιστημονική υπεύθυνη του προγράμματος **Pos Mátome Griko**, μία συνάντηση, για την παρουσίαση του παραπάνω προγράμματος στους φοιτητές της Χ.Ο.Π.Ι. Η συνάντηση πραγματοποιήθηκε στο Πανεπιστήμιο του Σαλέντο και συγκεκριμένα στην έδρα της σχολής Ξένων Γλωσσών.

Οι φοιτητές, υπό την καθοδήγηση της κυρίας Μπερναρντίνι, είχαν μία μοναδική ευκαιρία να διαμορφώσουν μία λεπτομερή εικόνα για την ιστορία, τον πολιτισμό και την εκπαίδευση των ελληνόφωνων πληθυσμών της Κάτω Ιταλίας. Στα πλαίσια αυτά, ενημερωθήκαμε, ότι το πρόγραμμα χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση και έχει ως σκοπό την παραγωγή πρωτοποριακού διδακτικού υλικού για τη διδασκαλία της Γκρίκο. Το ενδιαφέρον των παιδιών ήταν αυξημένο και οι ερωτήσεις τους πολλές, στις οποίες η κυρία Μπερναρντίνι απαντούσε ακούραστα.

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον όμως έχουν και οι απόψεις των ίδιων των φοιτητών σχετικά με όσα άκουσαν:

«Η συντήρηση ή μη της πολιτισμικής ιδιαιτερότητας μίας μειονοτικής ομάδας, είναι θέμα που αφορά πρωτίστως την ίδια τη μειονοτική ομάδα. Οι ελληνόφωνοι της Κάτω Ιταλίας έχουν εκφράσει την επιλογή τους για συντήρηση και προαγωγή της ιδιαιτερότητας που τους χαρακτηρίζει. Πόσο μάλλον όταν η γλώσσα αυτή αποτελεί ένα πανάρχαιο κατάλοιπο της Magna Graecia, της Μεγάλης Ελλάδας. Η ελληνική γλώσσα (Δωρική διάλεκτος) παρέμεινε ζωντανή στο διάβα των αιώνων για να ενισχυθεί την περίοδο της βυζαντινής κυριαρχίας και να διανθιστεί την περίοδο της λατινικής και ιταλικής, αργότερα, επιρροής, φτάνοντας στο σήμερα ως **Γκρίκο**. Με την υλοποίηση προγραμμάτων όπως το **Pos Mátome Griko** το μέλλον φαντάζει ευόωνο», αναφέρει ο Βασίλης Διαμάντης.

«Ως υποψήφιο εκπαιδευτικό της δημοτικής εκπαίδευσης, μου φάνηκε ιδιαίτερα ενδιαφέρον το κομμάτι που αφορά στην εκπαίδευση της νέας γενιάς των ελληνόφωνων της Κάτω Ιταλίας. Πιστεύω πως η πρωτοβουλία για τη συντήρηση της γλωσσικής ποικιλίας της **Γκρίκο**, μέσω της διδασκαλίας της στην πρωτοβάθμια και τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, με εγχειρίδια ειδικά σχεδιασμένα για τον σκοπό αυτό, κινείται προς τη σωστή κατεύθυνση. Σε πείσμα της παγκόσμιας ομογενοποίησης των γλωσσών και των ιδιωμάτων, η γλώσσα αυτή ομιλείται ακόμη σε κάποια χωριά του Σαλέντο και της Καλαβρίας και θα συνεχίσει, χάρη στη θέληση των ελληνόφωνων κατοίκων της Κάτω Ιταλίας, αλλά και σε πρωτοβουλίες όπως αυτή της κ. Μπερναρντίνι και του προγράμματος **Pos Mátome Griko**», αναφέρει ο Δημήτρης Τάσης.

O petzi azzè na forà... ce ap'artena!

Trianta chronu ampi, ta petia, ce poddhès forè puru i mali, ipèzzane i si stra me pramata pu vriscale si campagna o so spiti. En iche tè pramata ngenomèna tè n'avorasi; cino pu iche isone olo azze fantasie tichetto. Ce pos menane to momentu motte chiurizzaneapò campagna! Itròane presta presta na sòzzune èggui t'apèzzu na vrichune tus isatu na sòzzune pezzi. Olo na momento ivrisotto si nghetonia petia ce chiatère pèzzonta acau s'ammàddhia a tu ciuru ce tes mane.

I chiatère ipèzzane i l'oca; me na nguddho leccico o tufègno disegnèanei ciumesa quadru me tu numeru ca ipiane apò ena sara ennea. Ena passo forà, me na ngrastèddha o cuddhàci, ichane na ngrijèzzune so numero a to quadro ce zzumpèonta me na pota ichane na ndovinèzzune olu tus quadru senza na stompisune to singo, ipiànnane ti ngrastèddha ce guènnane panta zumpèonta. I càddhio isirne tus puntu. I na naddho merèto na pedia, na mi minue ampi, ipèzzane is mazzèddha. Isirne na ciculo ciamè, ibiànnane na mazzèddha ce isirne na corpo isì mazzurèddha. Sacùnda cini azzùmpa, me ti mazzèddha isirne na corpo ce iche na pai cèssu so circolo, andè èchane.

I chiatère ipèzzane, puru, is cuddhàcia. Aggirèane oli ti nghetonia na vricune pente cuddhàcia tunda ce mincià. Ipiane ambrò na limbitàri ce arcinùane na pèzzune. Me ti chera ambelùane na nguddhàci sin aria ce piane biànnonta az'ène sara isa pente olo na forà. I bleo càddhio isirne sin aria ta cuddhàcia, votèane ti chera ce ichane na vresùne apànu merèto. Ta petia accuvèotto ena ampi son addho ce azzumpèonta anu si plai ton addho ichane na stasùne senza na nghisune ta pòddhia ciumesa.

I chiatère ipiane vrisconta i sa spiddhia t'astùja mala na càmmune to jojò. Me ton velòni, inflà, idiavènnane to filo a tes tripe, ce ncoddèane t'astùja a t'anàpoto ce aggirèane icèssu na filo sficoma. Me na chiacculèddha, nfilommèni so gattilio, icànnane na girèzzi to jojò. Canne ciuri ècotte na valàni a ta 'mèsa ce mpizzonne na pòspero i so volàni ce ècane ti manniculèddha.

O argalio

Tossus chronu ampi ises chiatere ca ichane n'armastune en avorazzane ta rucha, ma ta cannane essu i mane me t'argalio.

O argalio isone ghenomeno a ze tavla; ampi iche tio tripe: mia i na mero, mia ist'addho. Icèssu, eroto varmeno na stozzo a ze murali ce ici iche ntortijao to cuttone ca andiazzoto jai na polemisi.

Ittumesa iche na stozzo tavla me tessare petaja ca ercotto temeni is'argalio. Sara ca zzzicconne na polemisi to rucho, iche na cai cappossa pramata addha: inghizze na nosi to cuttone isa cannulacia, ce tuo iche na to cai me ti n'anemi ca isone na prama tundo ghenomeno me tossus tozzu azze calammi. Ici ivaddhoto ti mattassa azze cottone ce me na sitero, ipù evaddoto to cannulaci, to comonnane azze cottone; poi to vaddane i cèssu isi saitta ca isone na stozzo tavla cavata me tio tripe, mia i na mero ce mia ist'addho.

Arte i leme pos cannane na polemisi ta rucha. Me to movimento a ta poddhia ce me ti saitta ca idiavènnane azzè na mero ist'addho a pu cèssu tus mitu, azzicconne na polemisi. Cannane tus plaunu, tes tuvaje pinte, asciucamagna fiocciata, me tus disegnu ca itele o ghenò, tes cuperte quadrette, icannane puru ta cuperturia ca isone ghenomena me stozzu azze rucho commenu.

Simmeri ta pramata ghenomena is'argalio ine bleo oria ce iteli poddhu sordu na ta camì.

I nitta atti taranta

Poddhus chronu ampi i ghineche inghizzane na badezzune iso spiti ce isi campagna. O mina to tero icottane to sitari ce i ghineche inghizzane na penzezzune na to nasute; isoze succedèze poddhe forè ce i ghineche erotto pizzimene atti taranta.

Tuttes ghineche e sozzane cusi to sono a to tamburaci ce arcinuane na chorezzuone. Istendeotto ciumesa ce arcinuane na travajettune, ibratuane anu sus corniciunu ce idiavènnane apu cèssu attus palu atte sedie.

I mane tiserae tes clinnane i cèssu essu ce ipiane iso as Pavlo na ghiurezzune ti chari son Aio. Tu si ghineche iso pornò to Pavlo istazzane azz'ola ta paisia atto Salento na ghiurezzune ti chari i son Aio; stazzane azze nitta jai na ine pronè ca iso pornò presta olo to ghenò ibbiene tes torisi.

O ghenò ca ibbie na tes torisi esozzane vastazzi culuria toso chiara, sacunda rotinò, citrino... jai iche to periculo ca tos s'ambeliotto anu na tesispasune. Azze tutto chorezzi diavulari ighennisi na chorima attu populo ca fonazzete i "pizzicarella".

Iso mina ton Augusto iss'ola ta paisia atto Salento ikannune ti festa I nitta atti taranta: na nitta na ricordettune ole tes ghineche ce tus antropu pizzimene atti taranta. Iсту to vrai isiononnute oli i gruppi pu simenune oli ti nitta tuttes musiche na camune na chorezzune oli.

από 1η Νοεμβρίου στους κινηματογράφους

encardia η πέτρα που χορεύει

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ ΛΑΪΣ - ΤΑΙΝΙΟΘΗΚΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
Ιερά Οδός 48, Κεραμικός (Στάση ΜΕΤΡΟ Κεραμικός),
WWW.ΤΑΙΝΙΟΘΗΚΗ.GR

ένα ντοκιμαντέρ του Άγγελου Κοβότσου

ια παραγωγή της **POULIDIS PRODUCTIONS** με το συγκρότημα **encardia**

APULIA FILM COMMISSION
Εν πλώρι
Τόρμα
ΙΩΑΝΝΟΥ Φ.
ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ

Κινηματογράφηση: Διονύσης Πετροτσούπουλος · μοντάζ: Φανή Ζιώζια

Μεγάλο βραβείο κοινού Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ 2012
Βραβείο και τιμητική διάκριση ΦΕΣΤΙΒΑΛ CINEMA DEL REALE, SPECCHIA ITALIA 2012

Official trailer: www.youtube.com/watch?v=nfmaQxBUHt4

«Τα λόγια των τραγουδιών τους, μπορεί να μην τα καταλαβαίνεις, αλλά τα νιώθεις!!!»

Η ταινία παρακολουθεί το ελληνικό μουσικό συγκρότημα **encardia** που εμπνέεται, δημιουργεί και παρουσιάζει μουσικές και τραγούδια μέσα από την πλούσια μουσική παράδοση των Ελληνοφώνων της Κάτω Ιταλίας. Συστηματικά από την ίδρυσή του συγκροτήματος (εδώ και 8 περίπου χρόνια) τα μέλη του, ταξιδεύουν στην Νότια Ιταλία, ερευνώντας και αναδεικνύοντας δύο βασικά στοιχεία του λαϊκού πολιτισμού που αναπτύχθηκε εκεί:

Τα Γκρίκο, ένα αρχαιοελληνικό γλωσσικό ιδίωμα με προσμίξεις ιταλικών λέξεων, που μιλιέται στις περιοχές της Γκρετσία Σαλεντίνια και της Καλαβρίας στη Νότια Ιταλία μέχρι σήμερα.

Τα **Γκρίκο** υποχωρούν μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, καθώς τα φτωχά, απομονωμένα και ρημαγμένα από τη μετανάστευση ελληνόφωνα χωριά, εντάσσονται στην μεταπολεμική ιταλική πραγματικότητα.

Η χρήση της γλώσσας σήμερα περιορίζεται στους ηλικιωμένους και τείνει να εξαφανιστεί, παρά τις προσπάθειές για διάσωση και διδασκαλία της στους νεωτέρους. Ότι όμως δεν καταφέρνει η εκπαίδευση, το καταφέρνουν οι ντόπιοι μουσικοί, παλιοί και νέοι, μέσα από τα τραγούδια και την ποίηση. Αυτοί οι «ξεχασμένοι» πάντα συνόδευαν τις στιγμές της ζωής τους με τραγούδια ερωτικά, εργατικά, μοναδικής αξίας μοιρολόγια, νανουρίσματα, αλλά και... την *ταραντέλλα πίτσικα*. Αυτό μάλιστα είναι το δεύτερο βα-

σικό σημείο ενδιαφέροντος του συγκροτήματος. Μια ντόπια παραλλαγή του γνωστού ιταλικού χορού, που στην περιοχή απέκτησε μαγικοθρησκευτικές και θεραπευτικές διαστάσεις και ήταν ένας πολιτισμικά κατασκευασμένος εξορκισμός των προβλημάτων που απέρρεαν από την φτώχεια, τη μίζερια και την εγκατάλειψη της περιοχής του απομονωμένου ιταλικού νότου, μιας από τις πιο φτωχές περιοχές της Ευρώπης.

Αυτούς τους ποιητές και μουσικούς συναντούν οι **encardia** για να εμπλουτίσουν τις εμπειρίες και τα βιώματά τους και να ξαναφέρουν μπροστά μας αυτό το χαμένο πολιτισμό, συντελώντας έτσι και στη διάσωσή του.

Λίγα λόγια για τη παραγωγή

Η ταινία γυρίστηκε από το 2010 στην Ελλάδα και στην περιοχή της Grecia Salenitna στην Απουλία και κυρίως στα ελληνόφωνα χωριά και τις πόλεις της Νότιας Ιταλίας (Lecce, Kalimera, Gallatina, Sternatia, Corigliano, Melpignano, Otranto, Ostuni, Spechia, Torepantuli, Brindizi κ.ά.), στη Μήλο, στην Αθήνα και σε άλλους τόπους που το συγκρότημα περιοδεύει (Πάτρα, Ναυπακτία κ.ά.).

Στη ταινία εμφανίζονται και τραγουδούν όλα τα σημαντικά, μεγάλα αλλά και τα ανερχόμενα «αστέρια» της μουσικής σκηνής του Salento ενώ παρουσιάζονται στο φακό άνθρωποι της πνευματικής ζωής του τόπου που ασχολούνται σήμερα με τη γλώσσα Grieco αλλά και γενικότερα με τη πλούσια πολιτισμική παράδοση της Grecia Salentina, μια από τις πιο ζωντανές σήμερα παραδόσεις της Μεσογείου.

**Encardia,
η πέτρα που χορεύει
ντοκιμαντέρ**

Ο **encardia** είναι ένα ελληνικό συγκρότημα που εμπνέεται, δημιουργεί και παρουσιάζει μουσικές και τραγούδια μέσα από την πλούσια μουσική παράδοση της Κάτω Ιταλίας.

Ιδρύθηκαν το 2004 και μέχρι τώρα έχουν πραγματοποιήσει σχεδόν τετρακόσιες ζωντανές εμφανίσεις σ' όλη την Ελλάδα, στην Ιταλία, στην Νότια Γαλλία, στην Γερμανία, στην Αλγερία, στην Ελβετία και στην Κύπρο.

Έχουν εκδόσει πέντε δίσκους που απέσπασαν τις καλύτερες κριτικές, ενώ ιδιαίτερα έχει σχολιαστεί η μοναδική σχέση που έχουν με το κοινό όταν βρίσκονται στη σκηνή. Έχουν συνεργαστεί και δισκογραφικά αλλά και σε ζωντανές εμφανίσεις με τους πιο σημαντικούς εκπροσώπους της κατωιταλικής μουσικής (G. Avantiaggiato, R. Licci, Cinzia Villani, E.Castagna, Daniele Durante, τα συγκροτήματα ghetonia, mala lingua, mala agari, Canzoniere Grecanico Salentino, Asteria, Uccio Aloisi gruppu κ.α.) και με Έλληνες καλλιτέχνες όπως ο Αργύρης Μπακιρτζής, ο Νίκος Πορτοκάλογλου, ο Φοίβος Δεληβοριάς, η Claudia Delmer, ο Κώστας Θωμαΐδης, ο Βασίλης Λέκκας, ο Χρ. Τσιαμούλης, ο Αλκίνοος Ιωαννίδης, ο Νίκος Ξυδάκης, η Καίτη Κουλλιά, ο Γ. Βούκανος, ο Ν. Πλατύραχος, η συμφωνική ορχήστρα του δήμου Αθηναίων, η ομάδα θεάτρου κούκλας *Κιβωτός Μύθων*, ο ηθοποιός Ηλίας Λογοθέτης, η θεατρική ομάδα *Ja* κ.ά.

Τον Αύγουστο του 2008 παρουσιάστηκαν μαζί με το Βετεράνο Giovanni Avantiaggiato στο κορυφαίο και μοναδικό στο είδος του φεστιβάλ *La notte della taranta* στην Ιταλία, παρουσία 120.000 θεατών!

Τον Μάρτιο 2012 η ταινία του Άγγελου Κοβότσου με τον τίτλο **Encardia, η πέτρα που χορεύει** απέσπασε το Βραβείο Κοινού

στο 14ο Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ Θεσσαλονίκης. Το συγκρότημα Encardia και η ταινία του Άγγελου Κοβότσου μας οδηγούν στη ζωντανή μουσική και γλωσσική παράδοση των ελληνοφώνων του Σαλέντο.

Encardia is the name of a musical Ensemble inspired by, creating and presenting melodies and songs from the rich musical tradition of Southern Italy.

The group came together in 2004 and has performed almost 400 live concerts in the regions of Greece, Italy, Southern France, Algeria, Germany, Switzerland and Cyprus. The troubadours of encardia have released four albums, all of them critically acclaimed. The unique connection they share with their audiences while in concert has often been notably mentioned by the media. They have cooperated with the most important representatives of the Southern Italian musical tradition for album recordings as well as in live performances (G. Avantiaggiato, R. Licci, Daniele Durante, C.Villani, E. Castagna, Ghetonia, Mala Lingua and many others). They have also performed with well-known greek fellow artists such as A. Bakirtzis, N. Portokaloglou, F. Delivorias, K. Thomaidis, V. Lekkas, C. Tsiamoulis, A. Ioannides, N. Xidakis, Klaudia Delmer, the symphonic orchestra of the municipality of Athens and many others.

In March 2012, the documentary of Angelos Kovotsos about *Encardia*, called *Encardia, the dancing stone* won the prestigious Audience Award in the 14th Thessaloniki Documentary Festival.

Εταίροι/Partners

EURO-MEDITERRANEAN CULTURAL HERITAGE AGENCY

www.agenziaeuromed.it

BRITISH HELLENIC COLLEGE

www.ellinovretaniko.gr

ALPHA PUBLICATIONS

www.alpha-ed.gr

UNIVERSITY OF CYPRUS

www.ucy.ac.cy

INSTITUTE OF MEDITERRANEAN CULTURE

www.culturemediterranee.org

Agenzia per il

Patrimonio Culturale Euromediterraneo

L'Agenzia per il Patrimonio Culturale Euromediterraneo è stata fondata a Lecce nel Marzo 2003, nell'ambito del programma europeo Cultural Heritage II. È un'organizzazione no-profit legalmente riconosciuta, iscritta nel Registro dell'Albo regionale dei soggetti operatori di partenariato di cooperazione internazionale e di promozione della cultura dei diritti umani e nel Registro Generale delle associazioni di promozione sociale. Nel 2009 ha ottenuto da TUV Italia del gruppo TUV SUD di Monaco, la totale certificazione di qualità ISO 9001, per i propri servizi di sviluppo e gestione di progetti e attività formative. L'Agenzia collabora con Enti, Istituzioni e soggetti pubblici e privati per sollecitare azioni permanenti a sostegno delle politiche finalizzate, alla valorizzazione e alla tutela del patrimonio culturale. È partner della rete Italiana della Fondazione Comunitaria Anna Lindh, network internazionale che promuove azioni di co operazione nei settori dei beni culturali, dell'istruzione, delle scienze e della comunicazione.

L'Agenzia costituisce, oggi, un punto di riferimento anche per la realizzazione e la gestione di progetti e iniziative didattico-scientifiche di alto profilo, finalizzati a sostenere lo sviluppo di un sistema formativo capace di intercettare i saperi innovativi e promuovere processi di crescita culturale e sociale e in grado di soddisfare le richieste del mondo del lavoro.

In otto anni di attività l'Agenzia ha gestito 15 progetti a valere su programmi comunitari (INTERREG, CADSES, CULTURA 2000, LIFELONG LEARNING), nazionali e regionali (POR) a sostegno della valorizzazione del patrimonio culturale italiano e del bacino euromediterraneo; ha patrocinato 25 iniziative congressuali nazionali ed internazionali su temi legati al patrimonio culturale europeo e mediterraneo; ha organizzato 22 convegni e meeting nazionali ed internazionali sulla cooperazione interculturale, valorizzazione e promozione del patrimonio e delle tradizioni culturali del mediterraneo (es. Turchia, Svizzera, Ungheria, Romania, Albania, Grecia); ha, inoltre sponsorizzato, elargito contributi, riconosciuto premi a 15 manifestazioni ed iniziative; ha realizzato 4 mostre, di cui una, dai contenuti inediti e patrocinata dal Presidente della Repubblica; ha, inoltre, contribuito all'organizzazione di 2 master post laurea; ha offerto l'opportunità di training formativi a 10 stagisti, alcuni dei quali provenienti dall'estero. L'Agenzia ha, inoltre, organizzato 2 corsi di Euro-progettazione comunitaria, 6 corsi di lingua e cultura Neogreca e 2 corsi cultura e lingua Turca.

Importante è anche l'implementazione e la gestione di un portale web con sezioni dedicate alle promozioni del Patrimonio culturale euromediterraneo.

Portale web: www.agenziaeuromed.it

Ελληνοβρετανικό Κολλέγιο

Το ΕΛΛΗΝΟΒΡΕΤΑΝΙΚΟ ΚΟΛΛΕΓΙΟ λειτουργεί από το 1989 και προσφέρει σε αποφοίτους λυκείου την δυνατότητα παρακολούθησης βρετανικών πανεπιστημιακών σπουδών στην Ελλάδα.

Το ΕΛΛΗΝΟΒΡΕΤΑΝΙΚΟ προσφέρει 8 προπτυχιακά και 6 μεταπτυχιακά πανεπιστημιακά προγράμματα.

Παράλληλα, το γραφείο Διεθνών Σχέσεων του ΕΛΛΗΝΟΒΡΕΤΑΝΙΚΟΥ ΚΟΛΛΕΓΙΟΥ δρα-

στηριοποιείται συστηματικά με την ανάπτυξη εκπαιδευτικού υλικού, δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στην χρήση των νέων τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών στην εκπαίδευση, συμβάλλοντας έτσι στην βελτίωση των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης.

Το ΕΛΛΗΝΟΒΡΕΤΑΝΙΚΟ ΚΟΛΛΕΓΙΟ έχει αναπτύξει μια μεγάλη σειρά διεθνών συνεργασιών μέσω της συμμετοχής του σε εκπαιδευτικά και άλλα προγράμματα, τα οποία χρηματοδοτούνται από την Ευρωπαϊκή Ένωση και τον Οργανισμό Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ). Ενδεικτικά αναφέρουμε ότι έχει συμμετάσχει στην υλοποίηση προγραμμάτων COST, FORCE, LEONARDO, SOCRATES, TEMPUS, PETRA και Lifelong Learning Programme.

Το δίκτυο των διεθνών συνεργασιών αποτελείται από εκπαιδευτικούς φορείς κυρίως από την Ισπανία, την Ιταλία, την Βουλγαρία, την Αυστρία, την Ρουμανία, την Λετονία, το Βέλγιο και την Πολωνία.

Για την υλοποίηση όλων αυτών των δραστηριοτήτων το ΕΛΛΗΝΟΒΡΕΤΑΝΙΚΟ ΚΟΛΛΕΓΙΟ συνεργάζεται με την Μη Κερδοσκοπική ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ, την οποία χρηματοδοτεί για να καλύπτει την ίδια συμμετοχή σε διάφορα προγράμματα.

Οι συνεργασίες αυτές έχουν τρεις βασικούς άξονες. Ο πρώτος αφορά την διδασκαλία της ελληνικής ως ξένης/δεύτερης γλώσσας καθώς και την διάδοσή της. Ο δεύτερος τομέας δραστηριότητας αφορά την ανάπτυξη συστημάτων κατάρτισης σχετικά με τις βιολογικές καλλιέργειες και τον αγροτουρισμό. Ο τρίτος τομέας αφορά ανάπτυξη εκπαιδευτικού υλικού για τεχνολογικά και επιχειρηματικά αντικείμενα.

Ιστοσελίδα: www.ellinovretaniko.gr

ΑΛΦΑ Εκδόσεις και Πληροφορική

Η ΑΛΦΑ Εκδόσεις και Πληροφορική Ε.Π.Ε. ιδρύθηκε το 1972. Είναι ένας εκδοτικός οίκος που ασχολείται κυρίως με την Τεχνολογία και την Εκπαίδευση. Έχει εκδώσει πολλά βιβλία για την Ελληνική Γλώσσα (καθώς και λεξικά και βιβλία φράσεων), την τεχνολογία και την ιστορία, αλλά και κάποια γενικού ενδιαφέροντος. Από το 1993 η ΑΛΦΑ ξεκίνησε μια νέα προσπάθεια για δημιουργία βιβλίων και περιοδικών, που θα βοηθούν τους νέους καθώς και τους καθηγητές τους, σε θέματα εκπαιδευτικού και επαγγελματικού προσανατολισμού.

Από τις αρχές του 2011, η εταιρεία διέυρυνε την δραστηριότητα της και απέκτησε πλέον την δυνατότητα ανάπτυξης προγραμμάτων και δημιουργίας εφαρμογών ηλεκτρονικής εκπαίδευσης, ηλεκτρονικού βιβλιοπωλείου και ηλεκτρονικών βάσεων πληροφοριών, μέσω της ενσωμάτωσης των περισσότερων δραστηριοτήτων της εταιρείας ΕΛΕΑ ΕΠΕ, από την οποία έλαβε την σχετική τεχνολογία.

Σήμερα συμμετέχει σε δύο Ευρωπαϊκά Προγράμματα Δια Βίου Μάθησης και Κατάρτισης.

Ιστοσελίδα: www.alpha-ed.gr

Πανεπιστήμιο Κύπρου Τμήμα Βυζαντινών και Νεοελληνικών Σπουδών

Το Πανεπιστήμιο της Κύπρου ιδρύθηκε το 1989 και δέχθηκε τους πρώτους φοιτητές του το 1992. Η ίδρυσή του ήταν αποτέλεσμα των αυξανόμενων ακαδημαϊκών αναγκών της Κύπρου.

Το Πανεπιστήμιο είναι μία ζωντανή ακαδημαϊκή κοινότητα, αφοσιωμένη στην δημι-

ουργία και την διάδοση της γνώσης. Παρά την σύντομη ιστορία του, το Πανεπιστήμιο έχει κερδίσει τον σεβασμό της διεθνούς ακαδημαϊκής κοινότητας και την εκτίμηση των Κυπρίων.

Η είσοδος για την πλειοψηφία των φοιτητών γίνεται μέσω εισαγωγικών εξετάσεων που διοργανώνονται από το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, ενώ το ποσοστό επιτυχίας είναι περίπου 10 προς 1. Ένας αριθμός θέσεων απευθύνεται μόνο σε άτομα με ειδικές ανάγκες, ή άλλες κατηγορίες που χρήζουν κοινωνική στήριξη. Το Πανεπιστήμιο καταβάλει κάθε προσπάθεια για να διευκολύνει τους φοιτητές που αντιμετωπίζουν προβλήματα, τόσο πρακτικά (όπως η πρόσβαση), όσο και ακαδημαϊκά.

Ο βασικός στόχος του Πανεπιστημίου είναι διπλός: η προώθηση της διδασκαλίας και της έρευνας και η ενδυνάμωση της πολιτιστικής, κοινωνικής και οικονομικής ανάπτυξης της Κύπρου. Σε αυτό το πλαίσιο, το Πανεπιστήμιο προσπαθεί να προσφέρει κάτι περισσότερο από την συσσώρευση γνώσης: ενθαρρύνει την ενεργό συμμετοχή των φοιτητών στην διαδικασία της μάθησης και στην εμπέδωση των αξιών που είναι απαραίτητες για την υπεύθυνη συμμετοχή τους στην κοινωνία.

Όλα τα τμήματα του Πανεπιστημίου προωθούν και χρηματοδοτούν την έρευνα.

Το Τμήμα Βυζαντινών και Νεοελληνικών Σπουδών καλύπτει θέματα Βυζαντινής Φιλολογίας, Νέας Ελληνικής Λογοτεχνίας, Θεωρίας Λογοτεχνίας, Συγκριτικής Λογοτεχνίας και Γλωσσολογίας.

Οι βασικοί τομείς ενδιαφέροντος του Τμήματος είναι η έρευνα και η διδασκαλία στα ακόλουθα θέματα:

Η μελέτη της Νέας Ελληνικής Γλώσσας και Λογοτεχνίας από την πρώτη προχριστιανική εποχή μέχρι σήμερα, με αναφορές σε προηγούμενες περιόδους (από την Αρχαϊκή έως την Ελληνιστική), η εξέταση της Σύγχρονης Ελληνικής Λογοτεχνίας σε Ευρωπαϊκό ή και διεθνές πλαίσιο και η μελέτη της Ελληνικής Γλώσσας και Λογοτεχνίας στην Κύπρο.

Τόσο το προπτυχιακό, όσο και το Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών (Βυζαντινές Σπουδές, Νέα Ελληνική Λογοτεχνία) του Τμήματος στοχεύουν στο να αποκτήσουν οι φοιτητές γερό υπόβαθρο μεθοδολογίας και γνώσης, ώστε να είναι σε θέση να παράγουν υψηλής ποιότητας υπηρεσίες στην κοινωνία, στους τομείς της διδασκαλίας, της έρευνας και των δημοσίων υπηρεσιών.

Ιστοσελίδα: www.ucy.ac.cy

Istituto di Culture Mediterranee

L'Istituto di Culture Mediterranee della Provincia di Lecce è un ente con autonomia personalità giuridica e con autonomia gestionale. È una delle strutture di più alto profilo dell'Assessorato alla Cultura, anche se sua funzione precipua è quella di supportare l'attività culturale di ogni assessorato, operando trasversalmente.

La finalità fondamentale dell'Istituto, in armonia con gli indirizzi programmatici dell'Amministrazione Provinciale di Lecce, è quella di aprire il Salento al confronto ed allo scambio con gli altri paesi del bacino del Mediterraneo in modo da favorirne il suo processo di integrazione o di "reintegrazione" all'interno di un tessuto storico e socio-culturale, quello della civiltà mediterranea, che spesso, come in questo caso, trasborda geografie consuete.

Portale web: www.culturemediterranee.org